

Het verhaal van Pieterrr

Maria Quist

Het verhaal van Pieterrr

Maria Quist

L'Indépendance

Colofon

© 2017 Maria Quist

Foto's en tekeningen: Pieter de Haan

Foto Pieter op frontispiece: onbekende fotograaf

Opmaak: Maria Quist, Rob Bijlsma

Opmaak omslag: Ans Blanckenborg

Drukwerk: /pet visuele communicatie, Hoogeveen

L'Indépendance (Dwingeloo)

ISBN 978-90-9030623-0

NUR 320

www.mariaquist.nl

www.werkgroeproofvogels.nl

independance@kpnmail.nl

Was mich nicht umbringt, macht mich stärker
(Friedrich Nietzsche)

Pieter de Haan (13 januari 1960 – 22 maart 2017)
met Max op het Balloërveld

Afscheid

20 Maart j.l. kregen we een telefoontje van het hospice Gasthuis uit Groningen. Pieter was terminaal, had uitgezaaide longkanker en wilde graag afscheid nemen van Rob en mij. Twee dagen later zou de dokter komen om zijn leven te beëindigen, alles was geregeld. *Pieter toch, waar kan ik je nog een plezier mee doen: drank, sigaretten, zoute haring?* Pieter wilde graag nog één keer een hond knuffelen, hij had zelf taart besteld. Geen sigaretten, of ja, doe toch maar. De volgende dag met de trein naar Groningen. Het hoosde. Rob hield hoogbejaarde Dirk zo goed mogelijk onder zijn rafelige jas en paraplu.¹ Met een knoop in onze maag, half hollend door de regen, op weg naar Pieter in het hospice.

WRN-vrijwilliger²

Het eerste contact met Pieter moet ergens in 1995 zijn geweest. *Hallo, met Pieterrrr*. Hij gaf zich op als vrijwilliger, vertelde dat hij aan het afkicken was van drank, heroïne en wiet, en dat de WRN zijn belangstelling voor roofvogels had gewekt. Bewoonde destijds een oude caravan in een boerenschuur in Harkstede. Het jaar daarop kwam hij naar de landelijke roofvogeldag in Meppel. Gezicht en houding spiegelden duidelijk zijn verleden. Het was een van de weinige keren dat Pieter naar Meppel kwam, het was hem veel te druk af. We regelden contacten voor hem in Groningen en hij ging met andere WRNers² op pad, leerde inventariseren, nesten zoeken en klimmen.

1 Hondje van Maria.

2 WRN: Werkgroep Roofvogels Nederland.

Af en toe kon hij wel een ruggensteuntje gebruiken. December 1996 ontving hij een Sinterklaaspakket met gedicht.

*Fragment: ... De Sint heeft bewondering voor de draai die je aan je leven hebt weten te geven. In plaats van drugs en drank zijn natuur en roofvogels het belangrijkste geworden in je leven. ... Pieter onthoudt dit: jij bent net zo veel waard als de een of andere chique meneer met een dure baan. Je hebt het leven geleefd, jij bent sterk, je deugt, je staat ons aan!*³

Het ging een paar jaar goed, totdat hij het vervolgens met de een na de ander aan de stok kreeg. De caravan werd ingeruild voor een kamertje in Assen. Met enige regelmaat hielden we desalniettemin contact.

Schaapherder

Pieter werd schaapherder op het Balloërveld via de Wet Inschakeling Werklozen. Hij was van de heroïne af, alcohol en wiet waren lastiger. De beginperiode als schaapherder was een succes, hij schreef met zijn karakteristieke hanenpoten lange en prachtige brieven, vol natuur, levensbeschouwingen, humor en tragiek:

Ik ben nu sinds plm. 1½ jaar scheper op het Balloërveld. En ik ben een echte herder en werk nog met een echte herdershond (Mechelse herder, ongecastreerd, genaamd Max) in plaats van met zo'n Engels modehondje. Ik heb herderen in mijn bloed. ... Ik hou zielsveel van al die wilde dieren en hun landschap en probeer ook steeds aan mijn publiek duidelijk te maken dat hei en beek er niet alleen zijn voor mens en hond, maar ook

3 De cursieve teksten zijn (op een aantal taalkundige correcties en inkortingen na) letterlijk weergegeven; weglating van tekst uit een brief is met drie puntjes aangegeven.

voor wild en vogels, en dat zij net zoveel rechten, zo niet meer hebben, dan wij. Want het is hun leefomgeving.

Onder druk van zijn werkgeverscombinatie (gemeente Assen en Stichting Schaapskooi Rolde) ging hij in therapie om van de drank en de wiet af te komen, omdat hij zich regelmatig agressief gedroeg tegenover het publiek.

... een in C&A kleding gestoken diersoort die het soms leuk vindt om zijn recreatie huishond in de schaapskudde te jagen en vooral op zondag de reeën te terroriseren.

Pieter had goed zicht op zijn eigen situatie:

Ik ben al een heel eind gekomen, sinds de tijd dat ik zonder een tand in de bek, midden in de winter, rillend van kou en afkickverschijnselen probeerde te slapen in zinken afvalcontainers. Ik ben er nog niet maar volgens de C.A.D. arts kan ik nog jaren mee. ... En wat is gelukkig zijn? Als je een stuk of zes buizerds met elkaar ziet stoeien, dan ben ik even gelukkig. Dat is het voorrecht van mensen die van de natuur houden.

In Assen kwam hij ook in de problemen. Schreef met de nodige zelfkennis dat hij niet echt aardig was tegen mensen in zijn woonomgeving en zich niet kon aanpassen in *urban societies*. Het lukte niet, hij was te lang verslaafd geweest, zijn lichaam en geest waren aangetast:

En daar zal ik mee moeten leven. ... Drank is voorgoed geschiedenis. Ik weet nu dat ik nooit meer één slok bier kan drinken, want dan ga ik gegarandeerd weer op mijn bek. En als ik mijn baan kwijt raak dan is het einde Pieter. Ik wil op de hei staan tot ik daar wegrot!

Creëerde een eigen levensfilosofie: als hij terugkeek op zijn leven, had alles er toe geleid dat hij schaapherder werd. Hij was er religieus van geworden. Geloofde niet in Jezus, Boeddha, Bhagwan en al die *dogmatische volksmenners*, zijn geloof was alleen voor hemzelf, *een soort reïncarnatiegevoel van de steeds terugkerende scheper*.

Pieter had een zwarte kijk op de mensheid, waarbij ik hem regelmatig tegengas gaf. Begin 1999 overleed mijn jongste zoon. Ik schreef hem over mijn verdriet, maar ook dat ik weer duidelijk bevestigd had gekregen hoe warm en waardevol mensen kunnen zijn. Dat ondanks alles het leven waard is om geleefd te worden.

Een extra lange brief met veel natuur, eigen ervaringen en troostende woorden retour:

Aan jouw brief kan ik aflezen hoe zielsveel jij van hem hield. De tranen druppelden zelfs bij deze harde junkie/schaapherder over de wangen. Dat zoiets juist jou moest overkomen. ... Ik wil nog een keer bij jou langs komen, en samen met jou het graf van jouw kind bezoeken.

Hij had het niet makkelijk:

Ik heb geen thuis, geen privacy en ik kan de rust niet vinden, ook niet op het steeds kleiner wordende Balloër heidetuintje. ... Volgens mij waren de schepers van vroeger tijden mensen waar de gemeenschap van zei: laat die maar op de hei gaan zitten met de schapen, dan hebben wij daar tenminste overdag geen last van. En die rol wil ik wel spelen, maar ik verdom het simpelweg om het lieve schaapherdertje te spelen voor een maatschappij die gelijk het Romeinse Rijk aan de decadentie ten gronde gaat. En de natuur daarbij mee de afgrond in sleurt.

De drukte op de heide begon hem in toenemende mate tegen te staan en hij maakte zich zorgen of zijn contract wel verlengd zou worden, schreef uitgebreid en met trots over zijn honden. Max was zijn grote favoriet:

Ik zit hier op mijn vaste grafheuvel (ideaal overzicht). Max heeft een konijnenhol zo diep uitgegraven, dat als men ooit besluit tot herintroducering van de bruine beer in Nederland, een van die beren dan alvast een hol heeft voor de winterslaap.

Hij deed zijn uiterste best om zich te handhaven, zocht houvast:

Wat ik beslist aan jou kwijt wil is het volgende. Op een van jullie roofvogeldagen, tijdens een lezing van Rob over havikspredatie op boomvalken, zei hij op het eind als conclusie: HET ZIJ ZO. En dat is voor mij het antwoord geworden dat ik geef op veel dingen waar ik het niet mee eens ben, maar mij toch bij neer moet leggen. Net als de huidige situatie (8.49 uur): zit je als herder op de grote stille heide, met als achtergrondmuziek de Spice Girls vanaf camping Rolde.

18 September 1999

Lieve Maria, wat is het leven soms vervloekt gemeen! Max was voor zijn ogen doodgereden. Toen hij thuis kwam, was er een heftig onweer losgebarsten en Pieter zag dit als een teken dat Max op de eeuwige heidevelden was gearriveerd, alwaar hij voortaan grote schaapskudden van 10.000 ooen loopt te hoeden. Hij nam zich voor om zich minder aan honden te hechten, want zo'n drama als met Max wilde hij nooit meer meemaken. Schreef dat hij met vreugde uitkeek naar een ontmoeting met Rob en mij op de Balloërheide. *See you soon!* Die ontmoeting is er nooit geweest. Ik weet niet meer waarom, te druk, te veel bezig met mijn eigen sores, maar met terugwerkende kracht spijt het me zeer.

15 november 1999

Een korte brief met een artikel uit het Dagblad van het Noorden.

Ex-verslaafde Assenaar n

Van onze verslaggever
JACOB TEN CATE

Balloo – "Als schaapherder sta je heel dicht bij de natuur. De meeste mensen komen hier alleen maar met mooi weer. Maar voor mij is slecht weer goed weer. Want dan ben je nog echt alleen in het veld." Voor Pieter de Haan (39) uit Assen is het leven zo'n drie jaar geleden drastisch veranderd. Zeventien jaar lang was De Haan verslaafd aan alcohol en harddrugs. Als je je dan bij het Arbeidsbureau meldt, beland je al snel in de bak 'onbemiddelbare werklozen'. Via het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs en het Arbeidsgewenningsproject is de Assenaar nu schaapherder bij de Schaapskooi in Balloo. "Ik heb vroeger in de bouw en bij boeren gewerkt. Ook heb ik onderzoek naar roofvogels gedaan. Daarvan ken ik Albert Koopman, de herder. Bij het Arbeidsgewenningsproject zeiden ze toen: kun je geen stage lopen bij een schaapherder. Ik heb vervolgens contact opgenomen met Koopman. Die zei direct: begin maar. Ik moest zonder hond met 500 schapen de hei op. Ik moest de beesten met stokken en een katapult bij elkaar houden. Later heb ik zelf een jonge Mechelse herdershond aangeschaft, maar die is tot mijn grote spijt in september doodgereden. Gelukkig had ik sinds april al een nieuwe hond." De Haan werd speciaal voor de zondagen aangetrokken door de Stichting Schaapskooi Balloërveld. "Want dan is het meeste publiek hier. Maar zondag is het vaak zo druk dat het hele sfeertje weg is. Het schaapherdergebeuren is namelijk een publieksgebeuren geworden. De

Pieter de Haan is het liefst alleen

schaapherder moet door het publiek in stand gehouden worden. Ik breng het beeld over hoe het vroeger was. De schaapherder is namelijk verdwenen door de komst van het kunstmest." Op de Balloërveld heeft De Haan daar ove-

rigens geen last van. Integendeel, in dit prachtige natuurgebied komt hij nog veel bijzondere beesten tegen. "Je doet hier veel kennis op; je krijgt veel inzicht in de seizoenen en de dieren en planten. Hier zie je reptielen als de adder en de

Prachtige foto erbij van Pieter met Roy, zijn tweede hond: *Tot horens en tot ziens! Pieter.*

u schaapherder in Balloo

en met hond en schapen in het veld. © NOORD NED FOTOPERSEURO

levend barende hagedis; maar ook zeldzaam geworden vogels als de veldleeuwerik en de watersnip."

Naaast de zondag gaat De Haan ook op dinsdag en donderdag met de schapen de hei op. In de winterperiode werkt

hij zes dagen per week, omdat de schapen dan 's nachts binnen blijven. "Je moet ze dan bijvoederen. In de winter ben ik alleen op zaterdag vrij." Sinds oktober vorig jaar heeft De Haan een tweejarig contract bij de Stichting Werk-

kring in Assen op basis van de Wet Inschakeling Werklozen. Het werk als schaapherder bevalt De Haan nog steeds goed en bovendien is hij van zijn verslaving af. "Als het scheperen je niet aanstaat, dan kun je het niet lang volhouden."

23 december 1999

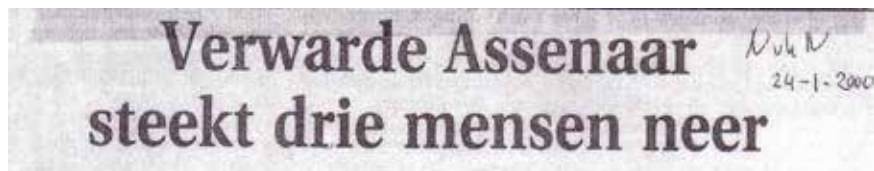
Een mooie kaart met een vos: *Fijne Kerst, goed en gezond 2000 toegewenst, Pieter*. Het was de eerste Kerst na de dood van mijn zoon, en nee, het werd geen fijne Kerst, maar hij bedoelde het goed.

6 januari 2000

Denkend aan jou en komende zaterdag, waarschijnlijk een hele moeilijke dag voor jullie, schrijf ik maar even een briefje voor jou. Hij was met ziekteverlof, had koorts, was beroerd, maar was de sterfdag van mijn zoon niet vergeten.

Doodslag en detentie

En toen ging het héél erg mis. 30 januari 2000: *Maria, het is verkeerd gegaan met Pieter*. Zaterdagmorgen, 22 januari om drie uur 's nachts, na overmatig wietgebruik, stak hij drie mensen neer in Assen met een mes dat hij gebruikte voor het prepareren van huiden en gaf zichzelf vervolgens aan bij de politie.

Nieuwsblad van het Noorden, 24 januari 2000.

Gelukkig en wonder boven wonder, hebben al deze slachtoffers het overleefd. ... Ik zit nu in voorarrest in H.V.B De Marwei in Leeuwarden, in afwachting van mijn berechting.

Hij had enorm veel spijt. Schreef dat, gezien zijn verleden, het te hoog gegrepen was om als publieke schaapherder door het leven te gaan. De ‘eenzame’ schaapherder stond volop in de belangstelling en had soms meer dan 200 bezoekers per dag, die hem ongevraagd een camera onder zijn neus duwden. Gedoe met een vrouw die hem fascineerde, maar ook manipuleerde. Ruzie met de burens vanwege zijn ruige omgang met zijn honden. Het was hem gelukt om met Refusal van de alcohol af te komen, maar de wiet had hem in zijn macht *als een konijn in de klauwen van een havik*. Hij werd tijdens zijn werk en op straat uitgescholden en werd daar boosaardig en moordlustig van. De 14de januari ‘vierde’ hij zijn veertigste verjaardag in eenzaamheid en bedacht dat hij er nauwelijks op vooruit was gegaan, sinds hij jaren geleden als heroïnejunk zijn verjaardag doorbracht in liftschachten, papiercontainers of de open lucht. De grafheuvels op de heide, onregelende heftige onweersbuien en steeds meer wiet om zijn op hol geslagen emoties en hallucinaties te beteugelen. Het gemis van Max woog zwaar. *Ik was begin 2000 een echte valse herder geworden.*

Pieter realiseerde zich dat hij met zijn gewelddadige actie zijn moeder, familie, slachtoffers en hun families veel pijn had gedaan. Zo ook een tiental mensen die hem goedgezind waren en oprecht geprobeerd hadden hem te helpen. Maar niemand wist h e hem te helpen, *omdat ik zo onvoorspelbaar van karakter en in mijn gedrag ben. En ik loop nooit te zeuren en te janken, daar ben ik te trots voor (misschien slechte eigenschap?)*

Hij kon zich goed voorstellen dat ik niets meer met hem te maken wilde hebben:

...denkend aan dat jij een leven op jonge leeftijd verloren hebt, en daar zeer veel verdriet van hebt. Terwijl ik bewust(?) levens heb geprobeerd weg te nemen. Duizend maal duizend mijn excuses daarvoor! Als ik misschien aan jou had gedacht, voor ik ging steken, dan was het misschien

niet gebeurd. Maar ik ben ook maar een mens, en wel een die enorm grote fouten maakt. HET ZIJ ZO.

Schaapherder poging moord ten laste gelegd

Pieter, Pieter, wat heb je gedaan...! Ik had je beter in de gaten moeten houden, maar had in die zwarte tijd de handen vol aan mijzelf. Meteen de datum van zijn verjaardag genoteerd. Tegelijkertijd boosheid en afkeer. Iemand in grote woede aanvliegen kan ik me nog wel voorstellen. Maar een ongewapende in de rug aanvallen, je ellende wreken op een onbekende passant... Het jongste slachtoffer, een krantenbezorger, had de leeftijd van mijn overleden zoon, wat het extra moeilijk te verteren maakte.

Zijn berouwvolle toon en ontwapenende eerlijkheid wogen zwaarder. Met zijn troostende brieven was hij er ook voor mij geweest. We bleven in contact. Pieter schreef lange brieven, ik meestal kaarten, belde, en zocht hem diverse malen op. Door Pieter kreeg ik enige kijk op het gevangeniswezen in Nederland. Op zich een boeiende ervaring.

Hij hoopte dat hij na een jaar of vier, vijf celstraf weer vrij zou komen, maar was beducht voor een eventuele tbs, die keer op keer verlengd zou worden, zodat hij na de tbs-kliniek regelrecht door zou kunnen naar het bejaardentehuis.

Hij betreurde het dat hij uit Harkstede was weggegaan en zich met mensen had ingelaten. Omdat hij in alles extreem was, was alles op voorhand gedoemd te mislukken.

Gevangenisleven

Hoe het met mij gaat hier? Jimi Hendrix schreef al eens een gitaarherriehymne: I am a voodoo child. En zo denk ik er soms ook over. ... Het Pieter Baan Centrum is eigenlijk één van de ellendigste plaatsen in Nederland om te zijn. En ze zetten je hier ook met je kloten voor het blok.

Hij hoefde zich er niet te vervelen: werken (het in elkaar schroeven van contactdozen), sport, luchten, recreatie. Gesprekken met Anky de maatschappelijk werkster, de advocaat, de psychiater en Jack de psycholoog. Bij alle activiteiten werd hij geobserveerd en alles werd vastgelegd. Het rapport dat zou worden uitgebracht zou zwaar wegen bij het uiteindelijke vonnis. Schrijven deed hij in zijn cel. Ontroerende brieven:

Ik ga alleen nog eens een keer terug naar het Balloërveld om een stok op het graf van mijn hond te leggen. Dat deed ik van 16-09-99 tot 20-01-2000 geregeld als ik bij zijn rustplaats kwam. Want die hond was altijd als een kind zo blij met een mooie stok of tak. Dus heeft hij een aantal mooie stokken mee gekregen onder de grond, en telkens een mooie stok erop (zie foto op pagina 36). Want stel je voor dat er op de eeuwige heidevelden geen bomen staan. Dan was die Max daar toch mooi ongelukkig. ... Ook bracht ik weleens de hele schaapskudde naar die plek. Enerzijds om de vergraven grond aan te trappen en anderzijds omdat ik die hond niet meer naar de schapen kon sturen. Dus bracht ik de schapen naar de hond.

Vanmiddag zat ik naast één van de groepsleidsters hier te kijken naar de videofilm Superman II. En dan denk ik later, waarom heb ik in de gewone maatschappij vrijwel nooit zo'n leven gehad, waarin ik gewoon naast zo'n vrouw thuis op de bank naar Superman of naar zo'n romantische flutfilm

op RTL4, waar vrouwen zo van houden, zat te kijken? Waarom had ik van die éénzame bezigheden als junk, herder, zwerver, blauwe maandag boeddhist, kluizenaar en bijna moordenaar? En waarom, als rode draad door dit geheel, moest ik steeds met geestverruimende troep, steeds weer die extase, dat punt van ultiem high proberen te bereiken? Terwijl ik wist dat dit sinds begin jaren 80 niet meer mogelijk was, omdat mijn lichaam en geest dit niet meer accepteerden en ik ook wel wist dat dit gevoel slechts leugen en bedrog was. En nu ik hier zit, realiseer ik mij dit alles pas goed! ... En ik heb ook tot op de bodem van mijn ziel een hekel aan de onvermijdelijke vrijheidsberoving die dat met zich meebrengt. ... Ik hou het wel vol, want ik was eigenlijk altijd al éenzaam, en deze situatie is gewoon weer een andere vorm van éenzaamheid.

Van het Pieter Baan Centrum in Utrecht werd hij in een parketbusje naar De Marwei in Leeuwarden gebracht. Het was een ondragelijke reis vanwege de onbereikbaarheid van velden en bossen, terwijl hij er maar enkele meters van verwijderd was. In de Marwei kreeg hij begin april 2000 het PBC-advies te horen: acht jaar cel met tbs en dwangverpleging. *Het beroerste advies dat je kunt krijgen. Het zijn weer harde tijden voor Pieter.* Intensief psychologisch en psychiatrisch onderzoek had aan het licht gebracht dat hij leed aan een ernstige persoonlijkheidsstoornis en dat kans op herhaling zeer groot was. En hij was vals en vervuld met haat en wraakzucht, maar dat had hij bij zichzelf al veel eerder geconstateerd.

Wiet was volgens Pieter de boosdoener. Hij had zijn bezorgdheid daarover al vóór zijn misdaad uitgesproken tegen zijn behandelende psycholoog, maar die had letterlijk gezegd: *Pieter, wiet hoort bij jou.* Einde therapie. Hij heeft in alle gevangenissen waar hij gezeten heeft zijn uiterste best gedaan om uit de buurt van wiet te blijven, zijn bewakers over zijn probleem ingelicht en geprobeerd om op de v.b.a. (verslavingsbegeleidingsafdeling)

geplaatst te worden. Dat was wel nodig ook, want wiet bleek, tot mijn grote verbazing, in detentiecentra min of meer vrijelijk verkrijgbaar.

Acht jaar geëist tegen wraaklustige schaapherder Assen

Nieuw
2-6-2000

Assen - Vol met wraakgevoelens tegenover de hele gemeenschap vertiet de 40-jarige Assenaar P. de H. in de vroege ochtend van 22 januari van dit jaar zijn woning om met een mes zoveel mogelijk slachtoffers te maken. "Ik wilde een massamoord plegen", verklaarde hij later tegenover de politie. De man stak die ochtend drie toevallige voorbijgangers met zijn mes in hun rug. De slachtoffers, die snel wisten te ontkomen, overleefden de aanslag. Officier van justitie mr. D.T.H. Gerritsen eiste woensdag acht jaar gevangenisstraf en tbs met dwangverpleging wegens drie keer een poging tot moord.

De wraakacties kwamen vooral voort uit zijn ervaringen als schaapherder. Vanaf oktober 1998 was de man assistentschaapherder op het Balloervoeld. "Dat werk werd al gauw een grote teleurstelling", verklaarde De H. op de zitting. "Ik wilde op de hei mijn eigen verleden op een rijtje zetten, maar ik wist niet dat het zo'n publieksoptenkast zou zijn. Dat was mij nooit verteld. Op zondagen kwamen soms wel 500 mensen. Daar kon ik niet tegen." Hierdoor ontwikkelde zich een haat bij De H. tegenover het publiek. Hij zou vaak commentaar hebben gekregen en meermalen zijn beledigd.

De verdachte stoorde zich met name aan lopende honden en

vooral aan een vaste bezoeker met een herdershond. "Die hond dreef steeds de schapen bijeen. Zo werd mijn werk afgepakt. Ik had die pestbikel aan hem. Op een gegeven moment heb ik gezegd: als je nu niet oprot, ga je eraan", aldus de verdachte, die na het stoppen van harddruggebruik in 1996 verder ging met het gebruiken van alcohol en wiet. "Ik heb die man wel drie keer weg moeten jagen." Op de bewaste nacht van 21 op 22 januari was de verdachte weer aan het blazen geraakt. "Er kwam toen een boosheid in me op. Ik had me zelf niet meer onder controle. Er was iets in me geknapt en toen ben ik de deur uitgegaan," aldus De H. die zijn hoofd en een mes meenam. Om wraak

te nemen op de gemeenschap wilde hij een 'massaslachting' aarichten. De eerste persoon die hij zag was een man die voorbij theater De Kolik fietste. Omdat deze te snel reed, besloot de verdachte nog niet toe te slaan. Daarna volgde hij een jongen vanaf hotel De Jonge die via de Torenlaan naar de Bellerstraat liep. Deze stak hij onderweg zo maar in zijn rug. Het volledige lemmet van twaalf centimeter verdween in de rug. Het tweede slachtoffer was een voorbijganger, die eveneens in de rug werd gestoken. Een krankenbezoeker was nummer drie. Aanvankelijk had hij het oog ook nog laten vallen op een vierde man, maar liet deze ongemoeid omdat er te veel mensen in de buurt waren. "Hierna werd ik kotsmisselijk van mezelf," aldus de verdachte die zichzelf aangaf bij de politie.

De man verblijft nu in het Pieter Baan Centrum in Utrecht, waar is gebleken dat hij vermindert toerekeningsvatbaar is. Vanwege de kans op herhaling wordt tbs met dwangverpleging geadviseerd. De officier van justitie vond dat met voorbedachten rade is gehandeld. Mr. W.M. Biersma, advocaat van de verdachte, bestreed dat. Uitspraak volgt over twee weken.

Nieuwsblad van het Noorden, 2 juni 2000.

Van de Marwei korte tijd later naar De Grittenborgh in Hoogeveen waar het er wat gemoedelijker aan toe ging. Bovendien had hij er uitzicht op een eikenbosje met een roekenkolonie. Hield zijn dagboek bij, deed veel aan sport, kickboksen, tai chi en zen, beluisterde muziek, heavy metal, blues, rock, Jimi Hendrix, country/blues en klassiek:

Eens had ik een elpee waarop een orkest de slag bij Waterloo uitbeeldde met geknal van musketten en kanonnen, schreeuwende soldaten, galopperende paarden, trompetgeschal en het Franse, Duitse en Russische volkslied. Deze plaat heb ik toen volledig grijs gedraaid.

Had via de ruilhandel met medegevangenen een enorme gettoblaster en een aantal cd's in zijn bezit gekregen. Keek vooral naar natuurfilms op Discovery Channel. *Ik denk dat ik in een week meer leeuwen, olifanten, hyena's en gnoes te zien krijg dan de meeste inwoners van Kenia en Tanzania.*

Kon over het algemeen goed met de bewakers en zijn soortgenoten opschieten. Zijn enige vijand had hij met een stoel tegen de grond gewerkt. Er was ook de nodige humor en hilariteit, maar *het blijft oppassen want het is en blijft een bajes.*

Op de luchtplaats speelde hij straatvoetbal met W., *een lange slungel van 34, met een veel te goed hart en zo'n kleine 100 inbraken op zijn kerfstok, en F., balvirtuoos en Drentssprekende miniatuurneger van 22 met een tbs-straf omdat hij een oude man met een bijl de schedel had ingeslagen. ... Deze jongens zijn mij het meest na hier en deze twee zal ik zeker bijstaan als zij mot zouden krijgen.*

Pieter verafschuwde pedofielen en gasten die homofiel gedrag vertoonden en dat liet hij merken ook, maar *I kill them with my eyes, not with my hands or feet, want voor zo'n stuk vuil wil ik niet levenslang zitten.* Had wekelijks gesprekken met psychologe Niesje waarbij hij zijn verhaal goed kwijt kon, correspondeerde met Y. die gedetineerd was in de vrouwengevangenis in Zwolle. *Ik probeer er zo nu en dan een erotisch tintje aan te geven, maar hou het wel discreet.* Werd verliefd op een bewaakster, volgens hem wederkerig, maar hij begreep tegelijkertijd dat dit alles hopeloos was in zijn situatie. Het was ontzettend zwaar:

Ik ben enerzijds een ander mens geworden nu ik al lang niet meer gebruik, maar ben anderzijds moordzuchtiger dan tien maanden geleden. Soms zit ik zo alleen op cel, vol met haat en wraakgevoelens en het lijkt alleen maar erger te worden. Voordeel van haat is dat ik dan nog beter kan trainen. Haat is een perfecte drijfveer.

Hij tekende vooral jachtaferelen: een cheetah die een gazelle slaat, een steenarend die een vos verscheurt en wolven die een hert overheersen. Verontrustende beelden.

Voedselpiramide, met konijn, vos en steenarend.

Aanvankelijk ging hij er vanuit, dat iemand als hij niet vrij kon rondlopen in de maatschappij. Hij zag zichzelf als een ziek mens en was bang dat het van kwaad tot erger zou gaan. Later begon hij ook de slachtofferkaart te spelen en in dat gezeur had ik geen zin. Schreef hem dat niemand hem had gedwongen om drugsgebruiker te worden en zijn lichaam en geest te slopen, met alle gevolgen van dien, en dat hij veel eerder had kunnen stoppen:

Andere mensen hebben jouw waardigheid niet kapot gemaakt Pieter. Voor zover je waardigheid is aangetast heb je dat zelf gedaan. Al dat gepraat over wraak is gelul. Je zegt dat je weg wilde van dat rottige stukje hei. Nou, dan had je toch kunnen aangeven dat je geen zin meer had om nog langer voor Jan Publiek te kijk te staan, dat je spuugzat was van het misplaatste gedrag van bezoekers met honden. Om dat op drie onschuldige mensen af te reageren lijkt nergens naar, maar daar zijn we het over eens. ... Ik zie jou niet als een zielig slachtoffer. Probeer je eigen gedrag onder ogen te zien en zoek niet alles wat er mis is gegaan in je leven bij een ander.

Arme Pieter, dit na jaren weer overlezende, heb ik hem in die brief wel hard aangepakt. Er waren verzachtende omstandigheden. Hij had in zijn jeugd bepaald niet gekregen wat hij nodig had. Het enige wat hij van zijn vader had geleerd was het sterrenbeeld Grote Beer en dat had hij op zijn rechterarm laten tatoeëren. Binnen een week een brief retour. Hij vond het héél confronterend, maar gaf me volledig gelijk.

Natuur vanachter de tralies

Door het kleine raampje van zijn cel volgde hij de wisseling van de seizoenen, beschreef de heldere luchten en prachtige wolkschichten. Zag

regelmatig roofvogels voorbijkomen, sperwers, buizerds en een havik in een wolk van duizenden spreeuwen. Een ekster met takjes in zijn bek en ruziezoekende kraaien. In zijn dagboek maakte hij notities van alle waarnemingen en overpeinzingen. Hij had een vooruitziende blik:

Als ik verder wat over roofvogels doorfilosofeer, lijken mij de moderne Nederlandse steden ideaal voor territoriale slechtvalken. Tal van hoge bouwwerken waaraan een broedkist gemonteerd kan worden, en een groot prooiaanbod in de vorm van eenden, meeuwen, kraaiachtigen, duiven en zangvogels en konijnen.

Vóór zijn detentie had hij op aandringen van Rob en mij een paar keer een stukje geschreven voor De Takkeling.⁴ We stimuleerden hem om daar mee door te gaan. In het derde nummer van 2000 verscheen ‘Roofvogels gezien van achter de tralies’. In totaal leverde hij negen bijdragen. *Op 16 februari 1999 vond ik een buizerd die de indruk maakte alsof hij net een shotje had gezet*, en diverse tekeningen. Hij schreef om aan de buitenwereld te laten zien *dat hij nog lang niet gebroken was*. Later, toen hij vrijkwam en een camera kocht, volgden een aantal foto’s die rap in kwaliteit toenamen. Alles is te downloaden via www.natuurtijdschriften.nl (o.v.v. Pieter de Haan).

Pieter miste zijn vrijheid en de natuur verschrikkelijk, maar maakte er het beste van: *Ik heb altijd nog een roofvogel op mijn rechterarm getatoeëerd staan en deze blijft bij mij zolang ik leef*. Genoot vanuit zijn cel van de activiteiten in de roekenkolonie, het bedrijvige heen en weer gevlieg en hoe naderende buizerds, een torenvalk en een bruine kiekendief en masse werden verjaagd. Ook tijdens het luchten regelmatig (roof)vogelwaarnemingen:

4 Takkeling: het tijdschrift van de Werkgroep Roofvogels Nederland, verschijnt 3x per jaar.

Slechtvalk plukkend aan watersnip.

Eergisteren schroefde er nog een sperwerman hierboven. Zo'n tien dagen geleden een volwassen buizerd (donker, brede vleugels) en begin vorige week een jonge(re) buizerd (lichtbruin, smalle vleugels). En vorige zondagmiddag tijdens luchten en voetbal zag ik een vlucht kieviten overkomen van oost naar west en legde ik even de wedstrijd stil. En tot vorige week trokken er van plm. 15.30 tot 18.00 uur duizenden (zilver?) meeuwen dagelijks over van oost naar west. Nu zijn ze weg, maar ik lag er van te genieten.

Hij las natuurboeken, over de ontstaansgeschiedenis van gewervelde dieren en convergente evolutie, volgde alle natuurfilms van Discovery Channel. Op de werkzaal zat hij achter de naaimachine sponsjes in een stuk zeemleer te naaien, maar het was lastig om de vaardigheid onder de knie te krijgen en met het ingewikkelde apparaat om te gaan. Solliciteerde als tuinman op het complex.

Hij ontving de WRN-posters, boeken en uiteraard alle Takkelingen. Zijn verjaardag werd nooit meer vergeten. Maar het was bepaald geen eenrichtingsverkeer. Ik las met plezier zijn uitgebreide brieven vol levensbeschouwingen, humor en zelfspot. Goede raad van zijn kant ook: *Maak je geen zorgen over mij en probeer je eigen zorgen te relativeren.* Gaf mij titels door van boeken die hij wel geschikt voor mij achtte en maakte tekeningen voor De Takkeling. Wees mij op een behartenswaardige uitspraak van Nietzsche: *Was mich nicht umbringt, macht mich stärker.*

De Mesdagkliniek

Na diverse penitentiare inrichtingen in den lande kwam hij tenslotte in de Mesdagkliniek in Groningen terecht:

Het is geen pretje in deze therapeutische gevangenis! Maar ik ben assertief genoeg om mij te handhaven tussen het schorem van Nederland.

Hij zat op de houtwerkdelfing en timmerde er konijnenhokken, realiseerde zich de ironie van het lot:

Toen ik herder en vrij was, flitsten de konijnen in vrijheid om mij heen. Nu zit ik vast en bouw ik gevangenissen voor konijnen.

Bellen kon alleen tussen de middag, de rest van de dag had hij geen tijd. Hij zat bepaald niet stil in de Mesdag. Sport, fitness, tai chi, algemene vorming, creatieve therapie, psychotherapie, Goldstein-therapie, feedback en psychomotorische therapie. Daarnaast een opleiding als dierenverzorger en een basis computercursus. Zag regelmatig roofvogels uit het Sterrebus overvliegen tijdens zijn tuinwerkzaamheden en sloot vriendschap met een rat.

De tbs is mij een beetje aan het temmen. De storm van opgefoktheid en agressie begint langzaam wat te luwen. Hoe moeilijk ook! Ik moet anders! Ik mis de vrijheid en de natuur!

De laatste keer dat ik hem opzocht was in de Mesdag. Na de ingewikkelde binnenkomst door het detectiepoortje op blote voeten, fouillering, leeghalen van zakken en tassen was er dit keer geen bezoekerszaal met bewakers. Na een gesprek met een medewerker mochten we ons vrijelijk door een deel van het gebouw bewegen. Op de binnenplaats een tentoonstelling o.i.d. van wolven of wolfshonden. Fascinerende, rusteloze dieren met schichtige ogen, die op de een of andere manier goed pasten tussen de overige, niet vrijwillig, aanwezigen. Vriendelijke bewakers. Pieters cel was een pijpenla met minimale voorzieningen. Ik had vol zicht op een enorme poster met overvloedig, uitpuilend vrouwenvlees. Hij moet de flits van opgetrokken wenkbrauwen hebben

opgevangen, stond op en draaide de poster om. *Zo beter? Zo beter Pieter, dankjewel.*

Diverse malen werd het verzoek tot beëindiging van tbs afgewezen. Groots waren de dromen vooraf, immens de teleurstelling bij een negatief oordeel. Tbs heeft geen einddatum, hij kon niet naar een eindpunt toelevén, alleen machteloos afwachten en hopen. En zijn best doen. En dat deed hij. Drank en wiet had hij overwonnen.

Ik heb mijzelf toch wel leren kennen en accepteren in dit confronterende tbs-systeem. Ik heb toch moeten accepteren dat zoals ik geleefd heb en het delict dat ik op mijn geweten heb dat dat echt onacceptabel is en dat ik de oorzaak en schuld daarvan toch grotendeels bij mijzelf moet zoeken. ... Het belangrijkste waar ik mee bezig ben is om het niet weer uit de klauwen te laten lopen en ook een beetje in vrede en tevredenheid met mezelf en mijn omgeving te kunnen leven.

Ik kreeg grote bewondering voor het Nederlandse gevangeniswezen. Alle voorzieningen, de activiteiten en therapieën en de inzet van het personeel. Een kant van Nederland, waarvan ik, als Pieter niet was geweest wie hij was geweest, nooit kennis zou hebben genomen.

Na jaren gezeten te hebben werd voor hem begeleid verlof aangevraagd en gehonoreerd. Ging allereerst naar zijn moeder en zuster, die hem trouw bezochten en waar hij in de loop der tijd een steeds beter contact mee had gekregen. Zijn vader had jaren eerder zelfmoord gepleegd. Daarna bezocht hij Rob en mij. De eerste keren met een vaste begeleider van de Mesdag, een sympathieke en relaxte jongen die zich wel kon vinden in al dat gepraat over roofvogels en natuur. Met zijn viereén het veld in en na afloop een hapje eten. Later, toen hij meer bewegingsvrijheid kreeg, met zijn drieén.

Een onhandige hug bij begroeting en vervolgens toverde hij omstandig en lichtelijk gegeneerd iets uit zijn jaszak, o.a. een minibuxus in een potje, die inmiddels bijna twee meter hoog is. Een perfecte schuilplaats in de winter voor mussen en mezen bij een langsflitsende, hongerige sperwer.

Pieters boeien werden gaandeweg losser. Hij verhuisde naar een flatje aan de Hereweg, achter de poort van de Mesdag, en woonde daar min of meer zelfstandig: boodschappen doen, zijn potje koken, wassen en met geld rondkomen. Vermeed contact met andere tbs'ers om elk risico op terugval te vermijden. Drank en drugs waren volledig taboe voor hem geworden, maar alom aanwezig. Moest opgeven waar hij naartoe ging en hoe hij zijn dag doorbracht. Zijn bloed werd in deze overgangsfase nog wekelijks gecontroleerd en eens in de 14 dagen had hij een verplicht gesprek met de psycholoog van de afdeling resocialisatie.

Hij deed aan zenmeditatie en Aikido, haalde twee kyu's, kocht een fiets en een laptop en verhuisde van de Hereweg naar de Aquamarijnstraat. Een echt thuis, zes hoog met een mooi uitzicht en een balkon, waar jaarlijks een of twee paren duiven nestelden. Uiteindelijk werd zijn tbs opgeheven.

Vrijheid

Pieter was weer vrij man, had zijn straf uitgezeten en veel geleerd, maar het ging allemaal nog lang niet van een leien dakje. Hij kreeg werk met behoud van uitkering bij een manege. De paarden hadden een rustgevend effect op hem en in het begin had hij het er zeer naar zijn zin. Hij werd goed behandeld en gewaardeerd. Zijn handgeschreven brieven waren inmiddels overgegaan op mails: *Maria, ik ben jouw telefoonnummer kwijt. Die is met mijn gsm tussen de paardenstront naar Moerdijk afgereisd.*

De euforie over de manege duurde niet lang. Hij vond dat er misbruik van hem werd gemaakt en voelde zich niet serieus genomen. Kreeg een conflict met zijn werkgever en vertrok met een kwaai kop:

Ik ben er nog behoorlijk kwaad over en ook verdrietig. Je moet op deze manier weer afscheid nemen van een hoop vrienden. Als je veel met paarden bezig bent dan worden vele daarvan vrienden van jou. Als je de staldeur opendoet om ze hun hooi te geven, dan staat daar 500 kg pure dankbaarheid voor je. En die manege? Die hoort nog van mij!

Nadat hij zich had hervonden, overwoog hij werk in de zorg. Misschien zat er wel een vaste baan in. Vroeg zich af of hij er geschikt voor was. Nee Pieter!

Perikelen in het veld

Met groot enthousiasme had Pieter, vanaf dat hij de ruimte kreeg, zijn veldactiviteiten weer opgestart. Stortte zich op het roofvogelwerk en probeerde dit een officiële status te geven door middel van een brief aan de burgemeester van Groningen, met als bijlage foto's van roofvogels, een hermelijn en vos. Fragmenten:

Geachte Burgemeester, de hier gefotografeerde dieren zijn ook inwoners van uw gemeente. Ikzelf ben Pieter de Haan geb. 13-01-'60 en werk als vrijwilliger voor de WERKGROEP ROOFVOGELS NEDERLAND. Van 1 november 2011 tot 1 maart 2012 ga ik een roofvogelwintertelling houden in de gebieden A= Zernike/Harnsens, B= oostelijk Kardingse, C= Esserpolder/Stainkoeln. Van maart tot september doe ik roofvogelbroedertellingen aan de west-, noord- en ooststrand van de stad tot op ongeveer vijf km daarbuiten.

Dit onderzoek gebeurt met toestemming en goedkeuring van TEAM SIGMA van de SOCIALE DIENST. Ik ben namelijk uitkeringsgerechtigde en ik ben teveel einzelgänger om met mensen te kunnen samenwerken en dit soort werk, zonder economische basis, is mij op het lijf geschreven. Doel van dit onderzoek is het verzamelen van gegevens over in de stadsranden levende roofvogelpopulaties, waar ze leven, hoe ze leven, prooionderzoek, de interactie tussen de soorten en hun prooi-soorten. Ook wordt het wel en wee van de andere wilde dieren, van reewild tot insecten en alles wat daar tussen zit, meegenomen. ...

Zicht op de stad Groningen vanuit het vrije veld, 18 september 2015.

Mijn vraag aan U is, dat ik van U als gemeente graag een soort van REGISTRATIE BEWIJS zou willen hebben. Kosten zijn hier voor U

niet aan verbonden want ik bekostig het onderzoek zelf, en meer dan een verrekijker, fiets, pen en notitieblok is bij dit werk niet nodig (een fotocamera is ook handig). De reden dat ik U hierom vraag is, om op deze manier wat sterker in het veld te staan en mogelijk hier nog eens een baan in te creëren in de toekomst.

Rob schreef een brief ter ondersteuning van de aanvraag en hij kreeg officieel, via de sociale dienst, een overeenkomst met de WRN voor het doen van minimaal 20 uur roofvogelwerk per week met behoud van uitkering.

Pieter kreeg contacten bij het Groninger Landschap. Inventariseerde weidevogelgebieden en stuitte op neergeschoten vossen en vergiftigde roofvogels in beschermd natuurgebied. Beide soorten werden/worden als de belangrijkste predatoren van weidevogels gezien en legaal en illegaal bestreden ten faveure van weidevogels. Maakte er foto's van en stapte naar de politie en andere instanties. Soms vond hij gehoor, meestal kreeg hij nul op rekest. Hij liet het er niet bij zitten en zocht het hoger op:

Geachte Kamerleden. Om mijzelf even voor te stellen, ik ben Pieter de Haan en ik ben natuuronderzoeker en werk voor de Werkgroep Roofvogels Nederland en ook voor Natuurmonumenten en de Gemeente Groningen. Het probleem is het volgende: Boeren krijgen grote sommen aan subsidiegeld uit het natuurbeleid van de E.U., via de Provinciale Staten. In de praktijk houdt dit in, dat om nesten van weidevogels te beschermen (hun eigen portemonnee), zij zich in vele gevallen schuldig maken aan illegale, bij de wet verboden stroperspraktijken, als vergiftiging van beschermde vogelsoorten. Soms worden hier ook illegale klemmen voor gebruikt en in het voorjaar worden veel nesten van voornamelijk zwarte kraai, buizerd, havik en knobbelswanen vernield. Eventuele bewijzen

hiervoor zijn aanwezig bij Milieu Politie Friesland, Werkgroep Roofvogels Nederland en Knobbelzwanen Werkgroep Groningen. Ook leidt dit tot massaal winters afschot door jagers die in de nachtelijke uren met lichtbakken vossen afschieten, ook in natuurgebieden. Dit geeft grote stress bij alle dieren in de natuur en zeldzaamheden als das en otter lopen hierbij ook kans het leven te laten. Bijkomend effect is dat burgers hierbij in hun nachtrust verstoord worden. Daarom wil ik U de volgende vragen voorleggen: (1) Is het terecht dat de overheid dergelijke obscure praktijken nog langer van subsidiegeld voorziet, vooral in deze crisistijd? (2) Is het terecht dat geld voor natuurbescherming verdwijnt in de zakken van boeren? (3) Wordt het geen tijd voor kamervragen in deze? Deze mail wordt verstuurd aan de kamerfracties van PVDA, SP, D66, GROEN LINKS en PVDD. Hoogachtend, P. de Haan.

Een van de vele door Pieter gevonden dode buizerds.

21 december 2012

Hoi Rob en Maria, de eerste winst is binnen! Er worden in Groningen geen ontheffingen voor afschot van knobbelzwanen verstrekt. De foto van de dode vos heb ik ook aan de linkse fracties van de Provinciale Staten gemaïld. Kijk, ik heb in het leven geleerd dat je je tegenstanders moet pakken op hun zwakke plek. Want de achilleshiel van die kapitalistische, corrupte boeren is hun oneigenlijk subsidiegeld. Dan is er mogelijk wat te bereiken. Het ontbreekt de natuurbeschermers aan strategisch inzicht. Zij zouden allen eens een boek over Napoleon moeten lezen. Ik heb hier ook deel 1 van een statement voor jullie. Jullie hebben in begin jaren 90 een fascinerende wereld voor mij geopend, de Ecoatlas.⁵ Maar deze wereld heeft ook een steeds duister wordende keerzijde, dus die wil ik ook graag met jullie delen om het eens van mij af te kunnen zetten. Geld voor natuur hoort bij de natuurbeherende instanties terecht te komen en niet bij boeren. Al dat geld voor luxe vogeltjes als grutto en grauwekiek is weggegooid geld. Natuur is m.i.z. SURVIVEL OF THE FITTIST, buizerd, sperwer, zwarte kraai, meeuwen etc. Dieren die zich weten aan te passen aan de omstandigheden, dat is natuur!!!! En niet die stumpers die alleen kunnen broeden aan een subsidieinfuus.

Jullie vriend Pieter.

We hadden bewondering voor Pieters energie, daadkracht en betrokkenheid maar hielden ons hart vast voor zijn hooggespannen verwachtingen. Het politieke apparaat krijg je zo maar niet in beweging. Bovendien was zijn aanpak nogal kort door de bocht en generaliserend. Gelijk hebben, tot op zekere hoogte, is één, gelijk krijgen is van een geheel andere orde.

Hij was inmiddels toe aan zijn vierde emailadres. Er ging voortdurend wat mis, Pieter vermoedde sabotage. En hij ontdekte Facebook. Stortte zich

⁵ Daarmee bedoelde hij de Ecologische atlas van de Nederlandse roofvogels.

op de sociale media onder de naam Rekel de Vos. Vertelde dat hij Wilders er even flink van langs had gegeven: *Ik mag die vos wel dankbaar zijn dat ik mijn echte face achter die van hem kan verschuilen op dat enorme book*. Rob en ik reageerden verontwaardigd. Dat hij het niet kon maken om iemand anoniem de huid vol te schelden. Dat de wereld daar niet beter van wordt en hijzelf ook niet. Dat je met open vizier je mening dient te ventileren als je wat te melden hebt. Hij sputterde fors tegen:

Je exploreert het net en zoekt de uithoeken, het is de tijdgeest, het is niet meer dan het zoveelste spelletje voor de mens. ... En zolang je activiteiten niet illegaal, crimineel en misdadig zijn en je er geen mensen en dieren, mee beschadigt of in verlegenheid brengt, is het onder mijn eigen verantwoording.

Uitgelegd dat hij er wel degelijk mensen mee beschadigt, en nee, er was geen sprake van dat hij er verantwoordelijkheid voor nam want hij verborg zich achter Rekel de Vos. Bah!

Rob was Pieters grote voorbeeld, hij keek enorm tegen hem op. Desalniettemin kreeg ook Rob zonder pardon onder uit de zak als hem iets niet beviel. Onder andere over zijn aangeleverde bijdragen voor De Takkeling. Rob had hem diverse malen uitgelegd dat niet alles wat hij schreef gepubliceerd kon worden, dat inkorten en redigeren nodig zijn voor de leesbaarheid en dat er niet altijd ruimte was voor al zijn foto's.

Een kleurrijk iemand als Pieter laat zich nauwelijks beschrijven. Zijn brieven portretteren hem het scherpst. Hoewel ik een stevige hekel heb aan de alom gehanteerde, modieuze, schuttingtaal (het gefuck vliegt je in elk gesprek, artikel of interview om de oren), had ik grote waardering voor Pieters recht voor zijn raap aanpak en woordgebruik. Het hoorde bij

hem, was hem ten voeten uit. Tevens ongerustheid, want ik kon me goed voorstellen dat het niet overal goed viel. Hij had een kort lontje en zijn incasseringsvermogen was aan de lage kant, wat in zijn brieven doorklonk:

Oktober 2013

Rob, je hebt gemerkt dat ik jullie manipulatie met mijn waarnemingen hoog op neem en ik reageer hierop door voortaan geen enkel fotomateriaal meer via de mail naar jou, noch enig ander binnen het natuurbeheer/onderzoek te versturen! Dat is mijn protestactie. En ik overtreed hierbij geen onderdelen binnen de door ons beiden getekende overeenkomst want daar staat niks in over foto's, publicaties, Takkeling noch WRN-site. Ik verstuur jou voortaan 1x per maand de herfst/winter aantallen en het vergelijk met 2011/12, zonder groeten en wederzijds cynisme over maatschappij, Oostvaardersplassen etc. Ik heb grote waardering voor jou en wat jij bereikt hebt en op poten hebt gezet, maar mijn waarnemingen zijn mijn waarnemingen en die blijven voortaan alleen van mij. Pieter.

Deed vervolgens zijn beklag bij mij: *Maria, je zal van Rob wel gehoord hebben dat er weer zand in de tandwielen zit. Het struikelpunt is de artikelplaatsingen in de Takkeling en op de WRN-site. Het is zo, dat als je iets instuurt voor de Takkeling dat hij alles overschrijft in zijn eigen taal en eigen interpretaties toevoegt. Dat je jezelf niet terug kent in Takkeling plaatsingen. Ook op de WRN-site is het hetzelfde verhaal. Die site wordt beheerd door een dogmatische doctorandus, Dhr. André van Roon, die vindt dat alles beschreven moet worden zoals Jac. P. Thijsse het destijds voorgeschreven heeft. Ik begrijp die heren niet. Ze vragen om verhalen voor plaatsing, dus je biedt dingen aan die je tegenkomt en vervolgens veranderen ze ongevraagd stukken uit jouw waarneming. Maar laat ik daar nou een uitweg in gevonden hebben: Facebook! Ik heb van mijn account een natuursite gemaakt en er allereerst twee, destijds in De*

Takkeling verkrachte verhalen, in ere hersteld en op facebook geplaatst. Zodat ik weer kan zeggen dat het mijn waarnemingen zijn. Zo kun je facebook ook positief gebruiken!

Ook de webmaster van de WRN, 'De dogmatische doctorandus' André van Roon kreeg het stevig voor zijn kiezen: *Meneer Van Roon Ik heb het nog eens goed overwogen, en ik ben niet tevreden over de items die ik U aanbood en wat U er van gemaakt hebt. Bij de myasis hebt U uw eigen interpretatie aan mijn waarneming toegevoegd en mijn laatste woorden in deze weggelaten. Bij de 2de had ik U gevraagd om de vogels met man/vrouw te benoemen en U voegt gewoon Uw eigen aanduidingen toe??!!! Waar haal jij het lef vandaan vriend om met mijn waarnemingen te knoeien??? Ook voor mijn eigen rust, ik donder jou uit mijn bestand en probeer de site te blokkeren. Ik weet nu, dat als je een bijzondere waarneming doet, en ik doe ze regelmatig, dan moet je die absoluut voor jou zelf houden, want als je het laat plaatsen, en je leest het terug, dan denk je bij jezelf, dat ben ik helemaal niet en dat heb ik niet geschreven, en je voelt je even lichtelijk bestolen. Dus meneer Van Roon, tot nooit weer!*

Antwoord Rob: *Ha die Pieter, als jij een manier vindt om je ei te leggen zoals jij dat wilt, zoveel te beter. Ik zal je gegevens niet gebruiken, noch je naam noemen. Uiteraard zijn jouw waarnemingen van jou. Als ik je ergens mee kan helpen, zeg het maar. Groeten enzo, moet je allemaal zelf weten. Ik hoop dat je met plezier in het veld blijft lopen. Hoe dan ook, veldwerk is spannend en goed voor lijf en hoofd. Maak er wat moois van! See you, Rob.*

Pieter: *Rob, you are okay man. Het is nou eenmaal een patstelling. Ik wil mijn verhalen op mijn manier en jij past het aan, dat zal wel gestandaardiseerd zijn in het natuuronderzoek maar het leidt tot verslechtering van het contact, dus niet meer doen. Om jou fotomateriaal*

te onthouden zou kinderachtig zijn. Ik moet mooi een beetje op de achtergrond blijven dan functioneer ik op mijn best. En wat moet ik eigenlijk binnen dat Nederlandse vogelonderzoek wereldje? Ik ben veel meer een Darwinist en heb zo het idee dat jij je daar ook wel in kunt vinden. En die Roofvogels en hun gedrag dat is waar het om draait. In het veld daar moet je zijn.

Het publiceren van zijn ongeredigeerde gegevens op facebook ging niet lang goed. Hij zat hele dagen te modderen en wist het apparaat niet zijn wil op te leggen. Facebook ging er met hém vandoor.

Hoi Maria! Dat publiceren en dat hele natuurbeheer inclusief onderzoek, het is net als in de rest van de maatschappij, het holt achteruit. Ik zie het als de tijdgeest. Ik heb alle foto's en toelichtingen weer van dat feesboek afgehaald, het vraagt je de broek van de kont. Dus ik voer mijn beroep in 'natuuronderzoeker' en lever dan een toelichting bij met een pagina over wat natuur is en krijg daaronder, ongevraagd, een blok met gerelateerde instanties. En wat voor instanties!! Bijbelstudie en meer van die kristelijke sites, en je krijgt het ook niet weer weg!!! En als er iets is waar ik een gruwelijk pest aan heb, is dat wel het kristendom. Dus heb ik alles er weer afgehaald.

Ik heb het, hoop ik, afgeleerd om nog wat openbaar te maken. Genieten van het buiten zijn, vogels, dieren, wind, water, bomen en deel het met het handjevol mensen waar je van op aan kunt. En ik lever de telgegevens aan Rob en zo doe ik mijn plicht en werk mee aan het onderzoek. En verder mooi op de achtergrond blijven.

Ik stuurde hem mijn proteststukjes toe over de gang van zaken in de O.V.P. en het gedoe over de Nieuwe Wildernis. Hij had er in de jaren negentig een boek over gelezen, over natuurbeheer met begrazing, gevarieerde vegetatie en een leefgebied voor grauwe ganzen.

Overzicht van een deel van het Balloërveld, 15 maart 2013.

De takkenbos op het graf van Max, Pieters hond, 15 september 1999.

Stadsnatuur, met paartje zwarte kraai in plataan, 13 oktober 2015.

Mannetje buizerd in zijn territorium bij de Gideonbrug over het Winschoterdiep, 13 oktober 2015.

Volgens Pieter is nu, jaren later, het oorspronkelijke doel volledig vergeten en gaat het alleen nog maar om geld en prestige. Hij noemde SBB consequent Staatswanbeheer dat met huifkarren vol toeristen door de kaalgevreten vlakte trok en leugens verkondigde over de Nieuwe Wildernix, het zogenaamde Serengeti van Nederland.

We waren het over een aantal zaken roerend eens. Eind oktober 2013 trok er een flinke storm over Nederland. Er sneuvelden aardig wat bomen. Pieter betreurde de kaalslag onder wilgen, populieren, elzen en essen. Hij hield van de dynamiek, was graag buiten:

... maar vandaag even niet. ik woon op zes hoog, op ongeveer 20 meter en kijk uit op de bomen van het Roegebos. En dat gaat op deze hoogte tekeer! Het is niet vertrouwd om vandaag op de fiets te stappen. Toch mooi om te ervaren dat DE NATUUR weer even laat zien waar de werkelijke macht ligt op deze aardkloot. Jammer van de bomen. Ik had veel liever dat die windmolens er massaal van naar de kloten gaan, zodat die vergroeningsmaffia een keer met de neus op de feiten valt.

Pieter als actievoerder

Naast zijn veldwerk las Pieter veel en bekeek alle uitzendingen over natuur op Discovery Channel en andere kanalen. Boeken en uitzendingen over de evolutie, het ontstaan van de aarde en de Homo sapiens, geschiedenis en geologie. Alles wat hij las vormde een kader voor wat hij overdag in het veld meemaakte. En hij maakte van alles mee. Zo werden er voor zijn ogen oeverbermen gemaaid waarvan hij zeker wist dat er nesten in zaten en jonge eenden rondscharrelden. Schreef woedende brieven naar de beherende instanties.

Op 30 april 's morgen fietste ik langs het Reitdiep en hoorde tussen het nieuwe fietsbrugje en de Zernikebrug vier rietzangers en één sprinkhaanrietzanger. Op drie mei constateerde ik de situatie van de foto's (in bijlage). Waar zijn jullie in godsnaam mee bezig? In een ECOLOGISCH beheerd gebied zijn jullie in het BROEDSEIZOEN bezig met waterkant maaien!! Is jullie natuurfkennis zo belabberd dat jullie niet eens weten dat de grootste kans op een broedende eend juist in overjarig riet/brandnetels langs wateren te vinden is begin mei? En dan ook nog door wat voor mensen. Ik heb ze aangesproken, ze kennen het verschil tussen een zeearend en een mus nog niet. ... Kan je het voorstellen? Een nest jonge eendjes, van die pas opgedroogde snoesjes die nog even moeten acclimatiseren voor ze met moeder het nest verlaten en die dan in het kader van de werkgelegenheid en het ecologisch beheer tot bloederige moes worden gemaaid? ... Van mij krijgen jullie geen gegevens meer over natuur rond de stad. Ik werk niet met jullie.

Stuitte op dode roofvogels en vossen. Zag de machines door beschermde natuurgebieden razen en de woede kropte zich op. Hij kaartte alles aan, maar na enige aandacht werd er nauwelijks actie meer ondernomen. Althans niet genoeg in zijn ogen:

Zodra ik misstanden in het veld tegenkom, dan zie ik het als mijn belangrijkste taak om daar optimaal werk van te maken. Waar vossen worden gestroopt is het ook voor roofvogels onveilig. Zolang er in ons landje roofvogels worden vervolgd, zolang moet voor mij het actievoeren binnen de WRN voorrang hebben boven onderzoek. ... Het is weer een en al laksheid bij de ambtenaren, maar ik bijt mij er in vast als een krokodil in een prooi. Actievoeren houdt ons scherp maar het vraagt ook het nodige van je mentale rust, maar je moet soms wel. Als ik niks aan de situatie zou doen, ben ik ook als roofvogelaar geen knip voor de kont waard.

Het maaien van randen in de broedtijd was Pieter een doorn in het oog,
hier rietstroken in De Onlanden.

Pieter vond dat het actievoeren binnen de WRN moest worden opgevoerd, dat er meer van de vrijwilligers moest worden verlangd. Wij legden hem uit dat de meeste vrijwilligers een gezin hadden of een drukke baan. Dat iedereen deed wat hij of zij kon, of wilde doen. Dat veel mensen domweg ongeïnteresseerd zijn in natuur en/of dat ze graag in sprookjes/mooie praatjes geloven. Dat betrokken boswachters, door het beleid van bovenaf, soms moedeloos zijn geworden, of dat het hen aan moed ontbreekt. Dat er sancties boven hun hoofd hangen als intimidatie, ontslag of wegpesten. Iemand met een gezin kiest dan de veiligste weg. Moed is niet altijd een handige strategie om te overleven, lees het personality-onderzoek over koolmezen er maar op na Pieter. Dat agressie zeer zeker niet de juiste weg is om de wereld beter te maken. En wanneer, ondanks al je inspanningen,

niet het gewenste resultaat wordt bereikt, dan heb je in ieder geval gedaan wat je als je plicht ziet. Ga niet generaliseren en probeer wat je naar buiten brengt zo goed en gedegen mogelijk te onderbouwen met harde cijfers en feiten. Voor actie voeren heb je een lange adem nodig hebt. Denk er maar eens over na. *Hou je haaks Pieter, geniet van wat er te genieten valt en laat je boosheid niet uit de hand lopen, daar heb je alleen jezelf mee. Aai over je bol en de hartelijke groeten van Maria.* En zo probeerden wij Pieter wat te kalmeren en op te peppen.

Pieter: *Wat dat betreft ben ik een gelukkig man, ik zit aan niemand gebonden. Ik ben dan wel zogenaamd afhankelijk van de staat, maar daar doe ik dan o.a. het telwerk voor (verplichting min. 20 uur vrijwilligerswerk), maar ik functioneer geheel op eigen inzicht. Het zit ook in mijn karakter, ik laat mij niet intimideren. Iemand die mij bedreigt? Is voor mij. Maar ik begrijp ook wel dat veel mensen die luxe niet hebben en daarom veel gewoon moeten slikken. ... Maar het is wel tragisch, de tijdgeest ligt verkeerd. De natuur wordt overal gesloopt en verkocht voor het stront van de duivel... En wat wel eens gezegd mag worden = dat ik jou en Rob onder mijn echte vrienden reken, zij het op afstand. Ik ken mijn pappenheimers zo langzamerhand wel en daar zitten een hoop bavianen bij (met excuses aan de betreffende diersoort).*

Dat gevoel was wederkerig. We bewonderden zijn doorzettingsvermogen (afgekickt van heroïne, wiet en drank!), zijn humor en kleurrijke veldwaarnemingen, zijn inzet en betrokkenheid en hoe hij ‘unverfroren’, zonder aanzien des persoons, zijn mening krachtig ventileerde. We maakten ons soms ook flink zorgen om zijn ‘extreme gedrag’, zoals hij dat zelf jaren geleden al eens benoemde, waardoor alles wat hij ondernam tot mislukken gedoemd was. En we konden ons goed voorstellen dat door zijn taalgebruik en uitspraken de lezers van zijn geschriften wel eens wit

konden wegtrekken, hetzij van kwaadheid, hetzij met enige vrees wanneer ze kennis hadden van zijn verleden.

Pieter genoot van zijn vrijheid en tot op zekere hoogte ook weer van het leven. Aan de aard van zijn mails was zijn gemoedstoestand goed af te lezen:

Maria, hoi! hoe gaat het in het land van de Franken? Ik heb hier iets unieks. Dinsdagavond 19-04 raakte dit dwergvleermuisventje al om 18.40 uur vast in de iep die voor mijn huis staat. Hij vocht vergeefs om los te komen en ik kon hem niet helpen. De volgende ochtend dacht ik dat hij dood was en haalde hem er uit. Toen bleek dat hij nog in puike conditie verkeerde. Hij is naar de vleermuisopvang gegaan en maakt een prima kans. Zijn vlieghuid is bij zijn linker oksel iets beschadigd maar volgens de opvang kan hij hier mee vliegen. Het zijn heel aardige wilde dieren in de omgang, geen angst, noch agressie. Weer een natuurervaring rijker, geniet van de vakantie! See you Pieter.

Ik heb ook maar liever dat elke dag in de sleur verloopt, heerlijk rustig. En zo kachel ik lekker door, voor mijzelf zorgen en roofvogels tellen. Geen strenge winter, laat die maar bij de ijsberen blijven. De haviken laten zich weer horen in het territorium. Nog even dan hebben al die vogels en dieren weer nieuwe kansen om de soorten in stand te houden.

Het is overal hetzelfde Maria. Al die boswachters, beheerders en ecologen, het zijn boeren. Knoeien met wilde dieren en zetten natuurgebieden op de kop. Wat NATUUR is?? Dat weet men volgens mij niet meer en ik vraag mij af of men dat wel ooit heeft geweten? Bijvoorbeeld in Nederland kijkt men met NATUUR nooit verder terug dan 1850, alsof dat het jaar van de schepping was. Al die jongens en meisjes die een vaste betrekking

en een positie in het NATUURbeheer?!?! hebben, hebben nog nooit van evolutie gehoord. Daarom verkwanselt men bakken vol overheidsgeld aan uitstervende lozers als grutto's, korhoenders en grauwe kiekendieven etc. Men ziet de NATUUR als een en al lieflijkheid. Men realiseert zich niet dat NATUUR een lelijke bitch is, die om de zoveel miljoen jaar met al het leven afrekent (ook met de mens) en geen enkele sympathie heeft voor welke vorm van leven dan ook. Dat het leven op deze planeet ongeveer 3,7 miljard jaar geleden het licht zag, is niet meer dan een gunst van de elementen en de omstandigheden die het bood. Zo bekijk ik het. Olifanten, neushoorns, tijgers, blauwe kiekendieven, korenwolven, tonijnen en nog veel en veel meer soorten, ze gaan allemaal op korte termijn de dino's achterna. En ik kijk veel liever naar b.v. de zwarte kraaipopulatie hier in mijn stadsrandse omgeving. Die passen zich met hun intelligente breintje aan de veranderende omgeving aan en floreren. Zo ook de sperwers die in de drukke stadsranden en buitenwijken van Nederland/Europa hun ideale niche gevonden hebben. Mocht de havik uitsterven, dan kan er in miljoenen jaren, vanuit een ideale biotoop, een nieuw soort havik evolueren. Dat is mijn geloof... evolutie. En dat gepruts in de O.V.P.? Ik denk dat daar alleen een einde aan komt als er zoiets als mond en klauwzeer of veepest uitbreekt. En dat is daar niet ondenkbaar. Als men zoveel vee totaal aan hun lot overlaat bestaat die mogelijkheid. En als dat dan ook nog over zou slaan op het vee van de boeren? Dan is het gebeurd met het speelgoed van Fransje V. Interessante discussie. Ik mag dat wel, filosoferen over dit soort onderwerpen. Heb er ook veel over gelezen en probeer altijd het groter verband te zien. Elk voor heeft zijn tegen en elk tegen heeft zijn voor. Ik ga zo mijn wekelijkse boodschappen doen om de motor van mijn bestaan weer een week draaiende te houden. Pieter.

Mannetje torenvalk plukt zijn pas gevangen prooi.

Enige deining in januari 2014: Pieter had wantoestanden in het veld, in nette bewoordingen volgens hemzelf, naar een aantal organisaties en politieke partijen gestuurd, waarop Facebook zijn volledige account verwijderde. Het betrof ‘weidevogelcorruptie’. Grote verontwaardiging. Vervolgens een succesje. Hij vond een geschoten vos in beschermd natuurterrein. Agent W. was geweest en de dierenpolitie had de zaak daadwerkelijk onderzocht.

In deze staan we redelijk sterk. Die foto van dat dode vosje in beschermd natuurgebied is een troefkaart en dankzij B. K., BOA bij Natuurmonumenten, zijn de namen van twee van deze jagers/stroppers nu

bekend bij de dierenpolitie, die er werk van wil maken. Ik ga morgen even weer naar het gebied om het karkas zeker te stellen, als het er nog ligt? Ik verwacht er niet te veel van, want onze overheid geeft geen reet meer om natuur, noch om wat voor misstanden er ook plaats vinden. Maar in dit geval staan we toch sterker dan in de meeste gevallen, dus wie weet.

De plaatselijke jachthouder werd erop aangesproken. Victorie! Vervolgens kreeg hij te horen dat er geen aangifte werd gedaan omdat het dier mogelijk legaal buiten het gebied geschoten kon zijn. Balen!

... maar een feit is dat er een geschoten dier in een gebied ligt waar niet geschoten mag worden! En als het legaal geschoten is? Dan is de jager verplicht om met een hond het wild te zekeren en alsnog te doden.

Pieter gekalmeerd: Hartstikke goed gedaan! Maar soms zit het mee en soms zit het tegen. Hou je rustig, gebruik je verstand, pas goed op jezelf!!

Maria, ik pak deze zaken met beleid aan, its the only way. Ik heb wel degelijk geleerd van mijn vastzitten. En een andere manier dan met beleid onrecht tegen de natuur te lijf gaan werkt niet. Remember Folkert van der G. Op deze manier actie voeren houdt mij scherp.

Pieter was een doorzetter, hij liet het er niet bij zitten. Via de Dierenbescherming, politie en de terreineigenaar kwam hij niet verder, dus stuurde hij zijn aanklacht met foto's naar alle politieke partijen in Nederland. Het was de brief die hij in eerste instantie op Facebook had gezet. Toen ik de tekst onder ogen kreeg, kon ik me wel enigszins voorstellen dat ze zijn account hadden geblokkeerd.

Natuurbeheer in Nederland ???

Deze profielfoto = een illegaal in een zogenaamd beschermd ? natuurgebied in de buik geschoten jong vos vrouwtje. Doodgemarteld, (een buikschot is zowel bij mens als dier een van de meest ellendige manieren om te sterven). En dit in het kader van de weidevogelbescherming. Een van de grootste corruptiebedes in N.L.D. Boeren en natuurorganisaties kunnen 60 euro (E.U. subsidie) per weidevogelnest krijgen, dat ze weten te sparen. Om het financiële rendement te vergroten proberen ze vossen, roofvogels, kraaien, reigers, ooievaars en zelfs knobbelzwanen uit te roeien. Probleem voor deze lieden is echter, dat op vos en kraai na, de overige soorten bij de wet beschermd zijn. ... Van deze weidevogelbescherming (een verbond tussen boeren, jagers, de nodige boswachters en provinciale overheid) is al jaren bekend dat zij illegale methoden en middelen gebruiken om beschermde dieren te doden, zoals in het broedseizoen door nesten heen te schieten en nesten leeghalen, het vergifigen van dieren, gebruik van klemmen en illegaal afschot etc. Hoeveel zijn we in N.L.D. gezonken dat wij crimineel gedrag en dierenmishandeling belonen met subsidie???

Alleen de SP reageerde, dat ze de jacht tot het absolute minimum wilden inperken, enz. Pieter was blij dat hij gehoord werd en dat ze de moeite hadden genomen hem terug te schrijven. Werd onmiddellijk lid van de SP. *De enige partij in Nederland die kritische geluiden uit de maatschappij serieus neemt.*

Correspondeerde nog kort met Emile Roemer over de kwestie Griekenland:

Beste Emile, ben het in deze helemaal met jou eens. Ik denk dat de Grieken uit de EU en de NATO stappen en onder de vleugels van Rusland terecht komen. En de EU? Een bende van bloedzuigers met een dubbele agenda, Goldman Sax ed.

Pieter en De Takkeling

Februari 2014 zegde hij het abonnement op De Takkeling op.

Rob, jouw landelijk overzicht is voor mij altijd weer een teleurstelling. Ik maak in het broedseizoen wekelijks minimaal vijf lange dagen in het veld, en volg de nestperiode, het uitvliegen en het zelfstandig worden langer en intensiever dan de meeste WRN-ers. En elke keer als ik dan de resultaten van Groningen zie dan bedroeft mij dat. Bijvoorbeeld er staat niets in over de jonge buizerd die uitvloog met veerverlies, alsof dat niks bijzonders is. En zo heb ik nog wel een aantal voorbeelden. Voor die Takkeling heb ik geen 12 euro jaarlijks meer over. Ik stuur deze mail ook door naar Sake de Vlas voor directe opzegging. Als ik wat van roofvogels wil weten hoef ik maar op de fiets te stappen. En dan is daar nog de boekenkast en het net. De resultaten voor komend jaar stuur ik jou via de mail. Ik ben geen gekke Henkie dat ik een aantal euro's aan frankering voor de nestkaarten naar jou zend waar jij niks mee doet. Een dezer dagen stuur ik jou de eindresultaten van de herfst-wintertelling. Ons contract loopt nog dit hele jaar en daar staat niets in over lidmaatschap en nestkaarten. Dus zo kun jij het krijgen. Groet, Pieter.

Die Pieter toch... Rob stuurde hem een kalmerend mailtje met waarnemingen uit het veld en het voorstel om hem De Takkeling in het vervolg per mail te sturen.

Maria, tussen mij en Rob is de rust weer hersteld. De soep wordt nooit zo heet gegeten als ie wordt opgediend en ik ben niet geheel verstoken van empathisch vermogen. Communicatie die niet onder vier ogen plaatsvindt wil nog weleens misgaan en ik realiseer mij ook wel dat Rob enorm veel werk, naast zijn veldwerk, heeft van al die mensen die hem info sturen en vragen aan hem hebben etc. Groeten van Pieter.

Pieter wilde gehoord en gezien, serieus genomen en gewaardeerd worden. Een basisbehoefte voor iedereen trouwens. Zijn verontwaardiging en machteloosheid zette zich om in agressief taalgebruik. Hij had grotendeels geleefd in een wereld van geweld, waar het recht van de sterkste gold, met veel spierballenvertoon. Hij las veel, dacht na en verwoordde het op zijn geheel eigen manier. Prachtig, origineel, ongeunsteld proza. Maart 2014. Onderwerp: een hart onder de riem.

Beste Rob, Ik weet dat het voor jou een enorme ergernis is hoe die stumpertjes dat Nationale Park daar bij jou naar de kloten helpen. Die mensen hebben een probleem, ze zijn geestesziek. Een volwassen mens is standvastig in het doen en denken, neemt kritiek serieus, kijkt naar zichzelf, erkent zijn nare kanten en is in staat tot relativeren. Die boswachterbavianen daar bij jou, ik neem aan dat het fysiek, hoofdzakelijk volwassen mannen zijn, maar mentaal gezien is hun gedrag en denken dat van meisjes in het begin van de pubertijd. Ze springen van de hak op de tak met hun gedachten over beheersbeleid. Daar zit geen enkele structuur meer in. Neem de politiek: hun gedachtegang is, dat als de economie maar groeit, dat dan de hele toekomst verzekerd is. ... Ze zien niet het gevaar van de enorme bevolkingstoename en de groeiende volksverhuizing in het Middellandsezegebied. De 3de wereldoorlog is in beeld gekomen, de ebola breekt weer uit etc. etc. De mens is het contact met de realiteit aan het verliezen. Mogelijke oorzaak? In een 150 à 200 jaar is de mens veranderd van een wezen dat aan de natuur onderhevig is, naar een digitale fantast die geen besef meer heeft van het echte leven, noch van de basisbehoeften. De mensheid degenereert en evolutionair gezien is degeneratie het doodvonnis voor elke soort. En ik denk dat jij ook wel een aantal soorten weet te benoemen die ons met grote waarschijnlijkheid gaan overleven. Als ik hier om mij heen kijk: zwarte kraai, zilver- en kokmeeuw, stadsduiven, steenmarters, ratten en mollen en zo nog wel een

aantal soorten. ... Een aantal miljoen jaar aan evolutie verder; als al onze rotzooi vastligt in diepere aardlagen, dan kan er vanuit een paar soorten een weelde aan species ontstaan, waar ons de bek van open zou vallen van verbazing. De aarde kan waarschijnlijk nog twee miljard jaar geschikt zijn voor leven op koolstofbasis. ...

Roeken op nest, genomen vanaf balkon van Pieters flat, 19 maart 2014.

Ik heb ook wel van die perioden dat ik het zwartgallig inzie, maar als ik mijn voordeur opendoe, kijk ik regelrecht op een roekennest, een paar of 40 tot 50 alhier in de woonwijk. Heb ze nog niet geteld maar het zijn er, zolang ik hier woon sinds 2006, nog niet zoveel geweest. En vanmorgen

zijn er minimaal vier jonge stadsduiven uitgevlogen. En dat is goed nieuws voor de haviken. De overjarige pubers van Staatswanbeheer kunnen bomen rooien wat ze willen, als de mensheid straks de ondergang tegemoet gaat, staat in een mum van tijd heel Europa weer vol met oerbos. Goed weekend, Pieter.

Maart 2014. Onderwerp: massale houtkap

Hoi Rob, Met de braaklegging in Groningen begin jaren 90 is ten oosten van de stad, Driebondspolder, Middelbert, Engelbert en Harkstede, verspreid in ongeveer de helft van deze streek productiepopulier aangeplant, met als overeenkomst dat het na 25 jaar gekapt wordt. En ja hoor, nu 24 jaar na dato, gaat dit gehele populierbestand tegen de vlakte. Begin deze maand zijn ze begonnen, en met een ontheffing van de flora en fauna (uitroei) wet in de hand, gaan ze in het broedseizoen de natuur te lijf. Nederland is een natuurvijandig land geworden. Net als bij jou zijn ze bezig om alle natuur op te ruimen. Verschillende overhoekjes met riet en schietwilg zijn verdwenen. Rond gaslocaties zijn alle bosjes gerooid en het enige bosje in de wijde omgeving bij Aduard is gesloopt voor een ringweg. Daar hebben buizerd, sperwer en zelfs bergeend gebroed. En als je daar dan bij staat en je ziet de nerveusheid van de reeën die zich tegen hun natuur in maar weer hebben gehergroepeerd en buizerdparen die bij hun nest zitten zonder er aan te bouwen, om over het lot van al die vele minder in het zicht springende dieren maar te zwijgen. Mijn mening daarover: je valt stil... Voor mijn inventarisatie betekent het over het gehele gebied vijf paar buizerds minder, waarvan drie in de populier-sloophoek. In de met rust gelaten territoria geven verschillende haviken, buizerds, sperwers en torenvalken aan dat ze er weer voor gaan. We moeten maar weer zien wat het wordt en wat het niet wordt. Het zaad van de grove den begint al te vallen, erg vroeg. Groet, Pieter.

Augustus 2014

Hallo Maria, Bij ons telefoongesprek gaf ik aan jou een mail te zenden. Hoe gaat ie? In France of thuis in het kikkerland? Alhier is het ruige herfst, de temperatuur meer dan tien graden lager dan vorige week. In de velden is niet zo veel te beleven. Jonge roofvogels een stuk sneller zelfstandig dan vorig jaar door een veel beter voorjaar en voedselaanbod. Daarvan zal Rob jou al op de hoogte hebben gebracht neem ik aan. Ik zit thuis en doe alles op mijn dooie gemak en volg deze waanzinnig wordende wereld via tv en twitter. Ik volg lokale, nationale en globale zenders en kranten. Zo ben ik in een paar minuten op de hoogte van wat er in de wereld allemaal loos is. De kranten klagen vaak dat hun inkomsten teruglopen door internet, maar die stumpers snijden zichzelf in de vingers door alle nieuws gelijk op twitter te zetten... Ook is er veel natuurinfo te vinden en zo kom ik een dag als deze wel weer door. Voordeel van ouder worden is dat men zich veel beter neerlegt bij de situatie en niet meer persé direct van alles moet. Als het morgen wat minder onstuimig is trek ik de jas weer aan en stap op de fiets. En nu eerst een bak koffie. Tot horens, Pieter.

Het bovenstaande klonk bemoedigend, maar wanneer Pieter in het voorjaar het veld weer in trok en daar op wantoestanden stuitte, was het gedaan met zijn gemoedrust en kon hij zich onmogelijk bij de situatie neerleggen. We hadden meestal aardigheid in zijn stevige taalgebruik, maar de generaliserende, agressieve toonzetting in zijn brieven begin 2015 begon verontrustende vormen aan te nemen. Hoewel hij in een aantal zaken volstrekt gelijk had, schoot hij op deze manier zijn doel voorbij en wekte zijn actie weerstand op in plaats van begrip, waardoor zijn woede vervolgens weer toenam. We hadden hem hier al diverse malen voor gewaarschuwd, maar het sloeg niet altijd aan, opnieuw een klacht naar de SP.

Beste SPers,

De reden dat ik nu contact met jullie opneem = dat het provinciaal natuurbeheer, net als in vele andere maatschappelijke onderdelen, volledig in de klauwen is gevallen van kapitalistenbendes. De boerenlobby weet de gedeputeerde van landbouw zover te krijgen dat subsidiegeld voor natuur bij de boeren in de zakken verdwijnt. Dit gaat dan om zogenaamde weidevogelbescherming. Uit ervaring weet ik dat deze boeren en jagers (boeren en jagers zijn twee handen op één buik), de flora en fauna wetgeving overtreden (zie foto's).

Dode vos, door Pieter gevonden.

Roofvogels zijn beschermd in de faunawet. Deze boeren maken zich al vele decennia schuldig aan vergiftiging, illegaal afschot, nest doorschieten en het met klemmen doden van roofvogels. En het stropen op vossen in

beschermde natuur. ... En wat nou weidevogelbescherming??? Als het begin mei na langdurig regen eindelijk droog is, dan zie je ook in deze zogenaamd beschermde graslanden dat er massaal gemaaid wordt. En dat diezelfde natuurboeren dan met een bloedgang over het veld gaan en de jonge weidevogels en jonge hazen naar de hel maaïen. Ook krijgen deze boeven het voor elkaar dat bosgebieden worden gerooid waardoor vele tientallen vogels en diersoorten uit het landschap verdwijnen, zoals te zien is ten oosten van Aduard. En hoeveel de boeren van de natuur houden is nu te ervaren in de Driebond. Aldaar is deze maand het gehele populierenbos opgeruimd. De hele reewildpopulatie is aldaar alle leefgebied kwijtgeraakt. Dus jullie kunnen een hoop geld besparen en zorgen dat het een betere bestemming krijgt.

In het veld aangetroffen dode buizerds.

Wraakactie

Pieter stuurde ons begin juli 2015 een kopie van een mail door aan de boswachter van Kardinge:

Vanmorgen in Kardinge geweest. De twee nesten jonge buizerds zijn ook uitgevlogen. De sperwer heeft vier jonkies half in de veren. Ringwerk is niet doorgegaan wegens te druk, zowel bij mij als Johan Bos. En voor een laatste keer over die weidevogelstrontboer. Ik heb er over nagedacht en kom tot het volgende: ... als die hufter met roofvogels begint te knoeien dan is de kans groot dat ik met weidevogels ga knoeien. Bij nacht en ontij stropen en vogelnesten vernielen, dat kan ik ook als het moet. En zeker in het Kardinge is dat niet zo moeilijk. Plan is als volgt: Ik breng vanaf volgend voorjaar de weidevogels in Kardinge goed in kaart. Wordt er met roofvogelnesten geknoeid? Dan laat ik dat niet aan jou noch de BOA's weten. En dan pak ik vooral de heilige grutto aan. En gezien de kwetsbaarheid van weidevogels, is het niet zo moeilijk om ze als broedvogels in Kardinge uit te roeien. En ik heb ervaring in het vinden van de nesten. Ik wil zelf absoluut niet tot dergelijke praktijken overgaan, maar roofvogelvervolging in het Kardinge NO WAY. ... Je zal die klontboer toch goed duidelijk moeten maken dat hij van de havik en buizerds in het Kardinge afblijft, want anders wordt Kardinge één grote stroperswoestijn. De bal ligt nu bij jou. Goed weekend, Pieter.

Wij waren woest, was hij nou helemaal belazerd! Rob mailde, ik pakte de telefoon.

Rob: Ik kan niet geloven dat je meent wat je hier zegt. Vogels mogen nooit de dupe worden van wraakacties door mensen. Kan best zijn dat je de pest hebt aan die boer, maar weidevogels kunnen daar niets aan doen. BOA's kunnen bovendien geen ijzer met handen breken.

Pieter: *Jouw zachtvaardige houding is zeer respectabel Rob, maar daar profiteren de boeren/jagers nou juist van. Daardoor is er geen echte oppositie tegen hen, de handhaving van de wet in het landschap is al jaren kommer en kwel. Over Karding: boer E. is bekend van vervolging van roofvogels, knobbelzwaan e.d. Je moet ze een keer bij hun kloten pakken, want anders wandelen ze alleen nog maar over jou heen en lachen je wat in de bek uit. En weidevogels daar krijg je in dit soort gebieden, als roofvogelaar, op een gegeven moment een weerzin tegen. Ik ben altijd blij dat er geen weidevogel in de buurt van roofvogels broedt. Die grutto's zijn te negatief in het veld omdat al het andere onder hen moet lijden. En natuur is veel beter af zonder weidevogels en de bende die dat mee brengt. En kom op Rob, jij houdt ook niet van alle wilde dieren (teken, malariamuggen).*

Rob: *Wat heeft die grutto (of kievit) jou in vredesnaam voor kwaad gedaan? Bij de kloten pakken? Wat een kinderachtige en laffe manier om dat via vogels te doen die er niets mee te maken hebben. En voor de goede orde: ik hóud niet van dieren. Ik ben gefascineerd door hoe ze leven. Een mug is voor mij even interessant als een roofvogel of een pissebed. Mijn invloed op hun leven probeer ik tot een minimum te beperken. En geen haar op mijn hoofd die soort x 'bij de kloten wil pakken' ten voordele van soort y. En al helemááááál niet om een boer een loer te draaien. Denk je nou echt dat je iets positiefs voor roofvogels betekent door weidevogelnesten om zeep te gaan helpen? Ik hoop dat je je verstand blijft gebruiken, in plaats van met een kwaai kop gekke dingen te doen.*

Ik liet per telefoon een lading moralistische praatjes op hem los, waar ik overigens volledig achterstond: Probeer je agressie los te koppelen van je handelen, agressie was ooit functioneel, maar nu destructief. Je kunt in je eentje de wereld niet verbeteren, je kunt alleen proberen het zelf zo goed

mogelijk te doen, de dingen moeten hun loop hebben. Ga met jezelf aan de slag, weet je nog wel Pieter: het zwaarste gevecht is het gevecht met jezelf. Wees niet te resultaatgericht, je kunt mensen niets door de strot duwen, ze moeten ernaar toe groeien. Ze bedoelen het vaak goed en er is al veel goeds tot stand gebracht, enzovoorts, enzovoorts. En dat, voor zover mogelijk, in hapklare en voor Pieter te verteren brokken.

Hij kalmeerde wat. Had al eerder verklaard dat, mocht de agressie bij hem ooit weer uit de hand dreigen te lopen, hij deze niet meer tegen anderen, maar tegen zichzelf zou richten. Als het leven en alle ongerechtigheid om hem heen niet meer te verteren waren, dan: ajuparaplu...

Haas in het Reitdiep, 20 februari 2012.

De woede laaide weer op toen de grutto door het Wereld Natuur Fonds de panda van Nederland werd genoemd. Opnieuw een verontwaardigde brief, waarbij hij alle registers opentrok. Hij kreeg zowaar een uitgebreid

antwoord retour. Het contrast tussen Pieters ruige aanklacht en het formele antwoord van het WNF was vermakelijk:

Beste meneer De Haan,

Dank voor uw bericht. ... Ik begrijp dat u helaas inmiddels al heeft besloten uw donatie stop te zetten. Toch geef ik graag nog een antwoord op uw e-mail. Het WNF pleit voor herstel van biodiversiteit in het agrarisch landschap. De melkveehouderij is de grootste landgebruiker in Nederland en heeft de afgelopen decennia een belangrijke rol gespeeld in de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland. Maar de sector kan nu ook een belangrijke bijdrage leveren aan het herstel van de soortenrijkdom op het boerenland. Om die reden is het WNF een samenwerking aan gegaan met de Rabobank en Friesland Campina. Aan de basis van deze samenwerking ligt een conceptueel kader, ontwikkeld door het Louis Bolk Instituut Biodiversiteit in de Melkveehouderij: Investeren in veerkracht en reduceren van risico's. Het rapport schetst het kader op basis waarvan een business model voor een biodiverse melkveehouderij ontwikkeld kan worden. Het uitgangspunt is hierbij de omschakeling van een controle model (zo hoog mogelijke productie tegen zo laag mogelijke kosten, waar risico's worden ingeperkt door inzet van externe middelen) naar een adaptief model (waarin de draagkracht van het natuurlijk systeem op basis van goed management van bodem en biodiversiteit de productie bepaalt en risico's beperkt). Hiervoor zijn vier pijlers van biodiversiteit gedefinieerd, die onderling met elkaar samenhangen:

- 1. Functionele agrobiodiversiteit: de kringloop op het bedrijf (bodem, gewas, koe, bedrijf) als basis voor onder- en bovengrondse biodiversiteit, watermanagement, koolstofvastlegging, nutriëntengebruik, etc. De intensiteit van een bedrijf en de grondgebondenheid bepalen in belangrijke mate of kringlopen gesloten worden op het bedrijf;*
- 2. Landschappelijke diversiteit op het bedrijf: invloed van de fysieke*

omgeving (heggen, hagen, slootkanten, akkerranden, bosschages, waterpeil, etc.);

- 3. Specifieke soorten: beheer en management (maaïen, bemestingssoort, techniek en tijdstip, etc.) voor behoud van specifieke soorten (e.g. weidevogels, grauwe kiekendief, korenwolf);*
- 4. Brongebieden en verbindingzones (landschap): afstemming in een gebied (EHS, beheer, uitwisseling natte en droge gebieden, focus op regionale biodiversiteit, etc.). Op basis van deze vier pijlers zijn we nu bezig een monitoring systematiek te ontwikkelen en testen die als basis kan dienen voor een prikkelmodel voor de sector.*

Businessmodel, controlemodel, adaptiefmodel, conceptueel karakter, functionele agrobiodiversiteit, brongebieden, koolstofvastlegging, monitoring systematiek, prikkelmodel voor de sector, techniek en tijdstip. We zouden ons kunnen voorstellen dat bij dit formele geleuter hem de moed in de schoenen zou zakken. Maar mooi niet. Per omgaande diende Pieter het WNF van repliek:

Allemaal ambtelijke blabla, waaruit blijkt dat jullie geen enkele kennis hebben van de huidige Nederlandse natuur, noch van de verhoudingen daarin. 99% van alle veehouders is dit jaar overgegaan naar nog meer vee en meer mest. Op het gehele boerenland kom je bijna geen mol meer tegen. Het wordt steeds intensiever en grutto's nemen alleen maar verder af, zo ook kievit en tureluur. En de scholekster is een plattedaks-stadsvogel geworden. Jullie zijn van die achterlijke stumpers die met een emmer water aankomen als het huis al volledig platgebrand is. Al die plannen voor een goede diversiteit op het boerenland, daar zijn jullie 30 jaar te laat mee. Dat hele plan van jullie is niets anders dan een hoop geld in de sloot gooien. De enigste natuur waar nog leven in zit is bos, moeras en in en rond steden. Ga toch zelf eens in het veld kijken, in plaats van alles aan

de vergadertafel te bedenken. Die eerste mail van mij is geen kattenpis. ... Bij weidevogelbescherming hoort standaard jacht op vos en kraai. Dit wordt door de provincie verstrekt in een 'predator beheersplan'. In de praktijk houdt dat in, dat ook de buizerd en havik hierin mee worden genomen. En dat is stropen! Want deze zijn beschermd door flora en faunawet. En vooral die kleine natuurboertjes zijn in de praktijk de meest rabiate stropers. Dat jullie met deze in zee gaan, daarmee worden jullie medeverantwoordelijk voor stropen op roofvogels en knobbelzwanen en barbaarse jachtmethoden zoals de voorjaarsjacht op vossen waarbij de moervos en haar jongen worden verscheurd door Jack Russel terriers. Jullie hebben met dit plan, m.i. geen enkel recht meer om stropers op tijgers, rinos en olifanten te bekritisieren, want jullie maken straks zelf deel uit van stropersbendes. Daarom heb ik mijn lidmaatschap opgezegd. Kijk, die mensen die het jaar rond bos en veld afstruinen op o.a. sporen van roofvogels en daar gegevens van vastleggen, dat zijn de Nederlandse WILDLIVE CRIME FIGHTERS. Dezelfde als de mensen in Congo en Brazilië, zij het veel minder gevaarlijk. En niet die kantoorpiepeltjes met hun protserige boegbeeldplannen en andere kretologische onzin. Die hebben nog nooit vastgezet tussen de braamstruiken, noch plat op hun smoel in de brandnetels gelegen. Dat soort zachthandjes verdwaald al in 2 ha bos. Jullie vragen de verkeerde mensen om advies.

Jonge vos spelend met
fazantenhen, 12 mei 2016.

En ja Pieter, we begrepen jouw woede zo goed. We deelden jouw verontwaardiging, hadden het aan den lijve ondervonden. Als je veel in het veld rondloopt, je ogen en oren gebruikt, zie je veel moois, maar ook veel wat niet deugt. Er klopt voor ons rechtvaardigheidsgevoel inderdaad het een en ander niet in de wereld, ook niet in Nederland. Er is gebrek aan moed, er is schijnheiligheid, zelfbelang, prestige, en het ergste: domheid en hebzucht. Hij zag feilloos dat goedbedoelde plannen volledig verkeerd uitpakte. Dat selectieve dierenliefde, bescherming van de ene soort, leidt tot vervolging van andere soorten.

Een vos, zoals Pieter die graag zag.

Maar we leven in Nederland, in een rechtstaat, en dat heeft grote voordelen. Willekeur is verbannen, er zijn regels, want met het recht van de sterkste kom je er uiteindelijk niet.

Dit alles was voor Pieter lastig te rijmen met de mores van de ruige wereld waar hij een groot deel van zijn leven had doorgebracht en waarin hij moest zien te overleven. Maar het actievoeren had voor Pieter ook nog een andere kant:

Het is ook wel weer leuk dat je iets hebt waar je, terecht, tegen aan kan gaan schoppen. Ik ben altijd al een revolutionair persoontje geweest. En het houdt je scherp. ... De wereld is een real live Monty Python flying circus.

Een uitnodiging voor een groot feest dat mijn man en ik gaven, sloeg hij af.

Anderhalve week terug kreeg ik jullie uitnodiging. Ik ben echter niet sociaal in grote feesten en bijeenkomsten, daar voel ik mij altijd een beetje uit de boot vallen, en daar kan ik ook weinig aan veranderen, want dat zit in mijn karakter. Ik ben een eigenzinnige einzelgänger in alles.

De laatste jaren

Pieter werd eind 2015 rustiger. De dood van zijn moeder en de ziekte van zijn jongste zus hakte er in en hij kreeg zelf in toenemende mate gezondheidsklachten.

8 november 2015

Hoi Maria, 't is weer herfst en dan hoor ik vaak weer van jou. Ik denk

laat mij nu het eerste contact opzetten. Deze vosfoto is al weer een paar maanden oud, maar siert sinds kort mijn twitter account. Het is mijn favoriet in het veld. Gemiddeld 3x per jaar sta ik, onder de wind, oog in oog met hem. En er is naar mijn ervaring geen ander wild dier dat jou zo indringend in de ogen kijkt en dat zoveel intelligentie uitstraalt. Ik zit nu weer in de herfst/wintertelling. Buizerds en torenvalken zijn deze herfst in mooie aantallen aanwezig in de Noord-Groninger graslanden. Slechtvalken en blauwe kiekens kom ik hier steeds minder tegen. Maar de telling is pas vijf weken op gang, dus... Vanmiddag op bezoek geweest bij mijn jongste zus. Zij is 54 en anderhalf jaar jonger dan ik. Sinds vier jaar heeft zij leverkanker en is twee maanden terug gestopt met behandeling. Zij heeft aanvaard dat zij 2016 niet zal halen en is daar verrassend nuchter onder. En wij weten toch, dat naarmate je ouder wordt, je steeds meer wordt geconfronteerd met het wegvallen van mensen die je gekend hebt. En ook voor mezelf weet ik dat 'de man met de zeis' het enigste is waar je zeker van bent dat die ook een keer langs komt. En tot die tijd scharrelen we mooi wat door. Groet en geniet van het leven. Pieter.

Het paartje stadsduif op het balkon van Pieters flat, waar ze in 2015 en 2016 nestelden.

22 december 2015

Bedankt voor het kaartje Maria. Mijn zusje is op de 13de overleden en afgelopen zaterdag hebben we haar begraven. Op de foto één van de twee paartjes duiven op mijn balkon, ze hebben alweer kleine jonkies. Ook goed voor het voedselaanbod van haviken om duifjes broedgelegenheid te bieden. Roofvogels doen het goed alhier, vooral op de kleigraslanden ten noorden en noord/westen van de stad. Waar leven is, is hoop. Al het beste gewenst voor het komend jaar; Pieter.

Af en toe brak het oude activisme weer even door:

31 januari 2016 aan M. P., Werkgroep Grauwe kiekendieven, betreft Kardinging (ingekort).

Beste M., je denkt misschien van 'alweer die man' maar vergeet niet, je bent in mijn roofvogelgebied beland. En ik wil jou toch nog wel even waarschuwen voor waar jij mee in zee bent gegaan. ... Het probleem in deze is een subsidie voor herinrichting van Kardinging. ... Het plan heeft enkel ingehouden dat de waterafvoer optimaler is geworden en dat een loonwerkbedrijf daar weer werk aan heeft gehad. Gedurende het gehele broedseizoen was het in 2015 een heen en weer gerace van tractoren en graafmachines. De hele broedrust in dat natuur?gebied is daar aan de laars gelapt. Ze hebben daarbij een volledig rietveld ontgonnen, bruine kiek en de andere rietvogels en dieren zijn met dit plan de helft van hun broedgebieden kwijtgeraakt. En dan blijkt ook nog dat ik die corrupte bende moet voorzien van Kardinging roofvogelinfo. Ze krijgen niets van mij.

Jullie, als grauwekiekwerkgroep, zijn volgens De Takkeling de vertegenwoordigers van de Groninger roofvogels. Ik bewonder vooral jullie lobbykwaliteiten met politiek en media. Maar voor mij zijn jullie niet de vertegenwoordigers van het Groninger roofgevoelte. Jullie kunnen op de hoogte zijn van mijn activiteiten, want ik heb er over gepubliceerd in De

Takkeling. Maar jullie hebben volgens mij geen idee hoe het de roofvogels buiten het Oldambt vergaat en wat voor problemen deze tegenkomen. Ik stel daarom voor om iets van samenwerking te bewerkstelligen. Ik doe dit niet voor de uitbreiding van sociale contacten, maar voor het belang van roofvogels. Vooral havik, sperwer en bruine kiek zitten te springen om positief lobbyisme. En ook onze dierbare buizerd kan daar wel wat van gebruiken. Ik werk volgens de Bijlsma-methode en heb dus een bulk aan exacte cijfers. Als jullie een klimmende ringer hebben, dan kan ik jullie op één voorjaarsdag een bulk aan exacte cijfers leveren van havik en vooral buizerd. Denk er in alle rust over na. Maar laten we er vooral voor waken dat het roofvogelonderzoek in goede handen blijft en niet ten prooi valt aan lieden met een onduidelijke agenda. Hoop van jullie te horen, vriendelijke groet, Pieter.

Pieter had een somber wereldbeeld. In het verleden hebben we het daar met regelmaat over gehad. Hij had het over het systeem dat niet deugde, de kapitalisten die de wereld en de natuur naar de vernieling hielpen, de verrotte Nederlandse regering, de mensen die slecht waren en degenereerden, enzovoorts. Daartegenover stond mijn positieve wereldbeeld. Ik probeerde Pieter iets mee te geven van de zonnige zijde van het leven. Hield hem voor dat vergeleken met 10.000, 1000, en 100 jaar geleden, wij het stukken hebben dan voorheen, althans in de Westerse wereld. Dat er veel verworvenheden zijn: een dak boven ons hoofd, voldoende te eten, vrijheid van meningsuiting, recht op onderwijs. Dat het dankzij de 'verrotte' Nederlandse Staat is dat hij in een gevangenis met veel voorzieningen terecht kwam, dat hij er een huis aan te danken heeft en een uitkering. Niet zo somberen Pieter, tel je zegeningen! Wat is jouw bijdrage aan deze wereld? Kijk daar eens kritisch naar. Zeuren is gemakzuchtig.

Soms hielp het, maar wanneer zijn sombere buien hem overvielen, werd alles weer zwart en slecht en ging het met hem op de loop.

3 februari 2016

De maatschappij wordt steeds corrupter en duizenden vluchtelingkinderen vallen ten prooi aan pedofielen enz. In ons prachtige??? Europa. Hoe de geschiedenis gaat oordelen over onze tijd is mij een groot raadsel. De toekomst heeft er nog nooit rooskleurig uitgezien, welke filosoof uit welke tijd je ook leest, allemaal even zorgelijk. De wal zal het schip wel keren.

Ziek

In 2016 was Pieter minder actief in het veld, zijn actieradius nam verder af, zijn vechtlust leek gedoofd.

Voor echte natuuractie hoef ik niet verder dan mijn balkon. Sinds enkele jaren bied ik broedgelegenheid aan twee paartjes wilde stadsduif. Ook voor haviken lijkt mij dit gunstig. Ik noem ze balkonduiven. Ik houd er gegevens van bij en ook is het leuk omdat je ze steeds meer individueel leert kennen. Ze broeden jaarrond ook als het vriest en brengen in een jaar dan zeven tot tien jongen op de vleugels. Afgelopen winter waren ze zeer succesvol, maar dat veranderde begin april. Toen werd bij het dominante paar tot twee maal het legsel gepredeerd. Dit paar verdween en er kwam een nieuw paar. Paar twee had twee jongen in de veren tot 22 mei. Op die zondagmorgen rond zeven uur werd één jong door een kraai tot op de vleugels en poten opgevreten. Jong twee werd vanaf dat moment door de ouders in de steek gelaten en stierf in de middag rond 14.30 uur, kort na de foto die ik van de predator maakte. Het volgende paar heeft nog twee kleine jonkies, maar maandagmorgen zag ik de solitaire kraai in de kistopening, zonder de jonge duiven weg te nemen. Die komt hij/zij waarschijnlijk halen als ze op gewicht zijn. Ik acht de zwarte kraai als één van de weinige soorten in staat om onze waanzin op deze weggrottende

wereld te overleven en tot nieuwe soorten te evolueren in een nieuwe, opgeschoonde natuur. En mochten de roofvogels abrupt uitsterven, dan stap ik over op de kraai. Goed weekend en goede week, Pieter.

Op 15 maart 2016 zag Pieter vanuit zijn flat een ransuil zitten bij een eksternest; eerder al had hij er eentje gefotografeerd (op 21 november 2014, in het jaar met de grote uitbraak van veldmuizen).

In 2016 nauwelijks mailcontact, af en toe een kaart en telefoon. Hij las veel boeken over geologie, fossielen en alles wat er aan de mensheid

voorafging. Pieter was geen klager maar tussen de regels door begrepen we dat zijn afnemende gezondheid zijn bewegingen belemmerde. Ik verzond een nieuwjaarswens, een kaart met zijn verjaardag. Geen reactie.

22 Februari 2017

Ik verstuur hier één mail voor jullie beiden omdat ik vaak te moe en lusteloos ben om te mailen. Hoe staat het leven? Ik heb onderzoeken gehad en lijd aan COPD en een steeds vaker voorkomende darmstoornis. Verder steeds verslechterende slijtage aan onderrug, heup en knie. Ik ben na 57 jaar door mijn energievoorraad heen. Natuurbezoek is er al niet meer bij en het doen van boodschappen is al een hele onderneming. Ik neem het vooralsnog maar dag per dag. Zit veel op de pc en verdiep mij in wat de homo-sapiens aap allemaal wel niet uitspookt en uitgespookt heeft en probeer daar onpartijdig in te zijn. Ook volg ik vanaf zes december de 'SOUTHWEST FLORIDA EAGLE CAM' meerdere keren per dag. De jonge Amerikaanse zeearend, die geheel in de veren nog steeds geen takkeling is. De nest-periode is duidelijk langer bij deze soort dan de half-grote roofvogels die wij zo goed kennen. Ook krijg ik zo een goed beeld van de prooien die beide ouders aanbrengen, de bulkprooi is vis en zo nu en dan zoogdieren als opossum en grondeekhoorn. Vogelprooien heb ik nog niet op het nest gezien. Dus dankzij het net heb ik nog wat roofvogelbeleving. Het voorjaar komt er weer aan en ik hoop dat er voor jullie weer genoeg is om van te genieten. Misschien pik ik ook nog een graantje mee. Groeten van Pieter.

Ik had voor zijn verjaardag een paar mooie fossielen gekocht, wieren in leisteen en een miljoenen jaren oude vis in steen. Rob stuurde Sapiens van Yuval Harari.

23 februari 2017

Het is me allemaal wat Pieter, gezondheid (en levenslust) zijn zo'n beetje het belangrijkste wat er is, en dat realiseer je je pas als er van alles begint te haperen. Volgens mij zit je ook stevig in een dip, maar daar heb ik in mijn kaart al over geschreven. Vanuit Dwingeloo positieve vibraties jouw kant op (voor wat het waard is) en ik hoop dat het binnenkort zo'n lekker weer wordt, dat jij ook weer zin krijgt om voorzichtig wat op pad te gaan, mét de camera en dat je geen graantje, maar zakken vol meepikt!

Als het goed is heb je vandaag Rob zijn pakje gehad, en ik heb vanmiddag ook wat op de bus gedaan. Het lag er al een dag of tien, was druk met van alles en nog wat, maar vanmiddag goed ingepakt en naar het postkantoor er mee. Volgens de mevrouw komt het morgen aan.

Gisteren zat ik hier aan de keukentafel te bellen, keek naar de uilenkast, dacht wat zit daar toch, pak de verrekijker en daar zit de bosuil naar mij terug te loeren vanuit zijn nestbak. Elke avond gejammer en gekwiek. Al zes veldleeuweriken een paar dagen geleden en vanmorgen de eerste zingende vink. Sneeuwkllokjes en krokussen staan boven de grond. Ik zou eerlijk gezegd ook wat meer naar buiten moeten, geniet voornamelijk van achter de ramen. We bellen weer gauw en ik hoop dat we wat af kunnen spreken komend voorjaar. Hartelijke groeten van Maria, beterschap en hou je haaks!

Geen reactie. Ik zat eind februari en de eerste week van maart in Frankrijk. Van daaruit enkele malen gebeld en gemaïld. Mogelijk was hij zo ziek dat hij geen behoefte had aan contact of lag hij in het ziekenhuis. Had ik zijn slechte conditie onderschat. Betreurde mijn oppegeleuter. Vervolgens sprong zijn telefoon steeds in de gespreksstand. *Rob, hier klopt iets niet, ik weet niet waar zijn familie woont, als ik thuis ben bel ik de politie.* Terug in Nederland stond een 050 nummer (Groningen) op de nummERMelder. Teruggebeld. Kreeg van een kortaf manspersoon geen antwoord op mijn

vraag of ik gebeld was in verband met Pieter de Haan. *Bent u familie, nee? Dan geen commentaar. Ja, maar ik ben gebeld door dit nummer, door u, vanuit welke organisatie, ziekenhuis, politie? We maken ons ongerust!* Opnieuw: *Geen commentaar.* Ben vervolgens tegen de onbekende aan de andere kant van de lijn stevig te keer gegaan. *Formele drol!* Werd teruggebeld. Ja, het betrof inderdaad Pieter de Haan, en ik sprak met een medewerker van het hospice. Hij vertelde het slechte nieuws. Oh, Pieter...

21 maart 2017

Over de plassen springend kwamen we bij het hospice aan. Trap omhoog naar Pieter. Geen idee hoe we hem aan zouden treffen, maar voor iemand die nog maar één dag te leven had, lag hij er opmerkelijk monter bij. Dirk werd geaaid en geknuffeld en met modderige poten en al aan het voeteneind gevleid. Zijn broer en zus waren er, aardige mensen. Wat over en weer gepraat en ons door een enorme homp taart heen geworsteld. Op zijn nachtkastje stond een bel, waar hij zich overvloedig en met enthousiasme van bediende. Na het forse gerammel kwam een van de vrijwilligers aangesneld om zijn wens uit te voeren: nog meer thee, taart, een lepeltje, taartvorken, een extra stoel. Trokken ons discreet terug toen zijn broer en zus geëmotioneerd en voorgoed afscheid namen. Vervolgens aan weerskanten dicht bij Pieter gaan zitten. Ondanks de zware pijnstillers was hij bijzonder helder. Aaide Dirk, was duidelijk blij dat we er waren en vertelde over zijn laatste weken. Hij was steeds zwakker en zieker geworden. Had van alles geregeld, dingen uitgezocht en weggedaan. Vreesde het ergste. Met zijn laatste krachten naar de dokter, onderzoeken in het ziekenhuis: uitgezaaide longkanker in een vergevorderd stadium. Wilde geen behandeling om zijn leven te rekken. Bovendien was zijn situatie uitzichtloos. Werd doorgestuurd naar het hospice en regelde euthanasie.

Pieter praatte en praatte, afgewisseld door forse halen aan de zuurstofslang. Maakte grapjes met Rob. Vertelde hoe hij tijdens het afkicken de Ecologische Atlas van de Roofvogels van ene Rob Bijlsma in de bibliotheek was tegengekomen. Hij keek ervan op dat er in Nederland nog roofvogels voorkwamen. Begon te lezen en er ging een wereld voor hem open. Zoals hij destijds schreef: *Jullie roofvogelboek heeft mij zo een zes jaar geleden een nieuwe impuls gegeven en er mede toe bijgedragen om een beter leven te beginnen*. Praatte over zijn dierbare Max. Ja, die Max, als die niet was overreden was het misschien anders gelopen. Vertelde over vroeger, had grote fouten gemaakt, maar ook in de tijd dat hij aan de heroïne was en daarna, had hij soms fantastische momenten beleefd. Als herder twee verschillende soorten honden professioneel getraind, prachtige natuurervaringen opgedaan toen hij voor de WRN werkte. Zijn detentietijd goed besteed door zelfstudie, lezen en veel sport. En nu zat het er op... Vanuit zijn bed keek hij uit op de weg die hij vroeger naar de LTS⁶ nam, wat een toeval! Er stonden destijds prachtige oude panden leeg, waar hij 's nachts met zijn maten de schoorsteenmantels, de fraai bewerkte trappen en ander waardevol materiaal uit sloopte. Longkanker, tja, hij was van de heroïne, wiet en drank afgekomen, maar wel een zware roker gebleven.

Vertelde dat hij de laatste weken, zowel in het ziekenhuis als in het hospice, zoveel vriendelijke mensen had ontmoet. Iedereen was beleefd en zorgzaam. Hij hoefde maar te kijken en kreeg koffie, thee en lekker eten. Keek er van op dat mensen zo aardig konden zijn. *Zie je nou wel Pieter*, kon ik niet laten te zeggen. Hij bedankte ons plechtig en wij bedankten hem. Rob kreeg zijn rugzak en veldschoenen. *Nee Pieter, stop dat geld maar in de feestpot van het hospice*. Hij werd moe, we moesten gaan. Zei dat hij zich voelde als een ter dood veroordeelde die op zijn terechtstelling

6 Lagere Technische School.

zat te wachten. *Lieve Pieter toch, dan blijf ik toch bij je, of ik kom morgen terug, wat je maar wilt.* Maar hij wilde dit alleen doen. Een lange hug: *'t komt goed jongen, 't komt goed, je hoeft niet bang te zijn, groetjes aan Willem⁷ als je hem tegen komt, daar, ergens...* Een hug van een ontroerde Rob, een laatste knuffel voor Dirk. Op de drempel: *Pieter, mag ik een stukje over jou schrijven voor de Takkeling?* Een brede lach, ja dat mocht!

In de trein terug nauwelijks gepraat. Dirk zat weggedoken achter Robs jas. Pieter hield al onze gedachten gegijzeld. De andere dag het bericht waar we op wachtten, dat we vreesden en tevens rust bracht. Pieter was dood. Hij was om half drie rustig ingeslapen. Het was een waardig afscheid geweest. Had samen met de huisarts en de verpleegkundigen de laatste slagroomtaart opgegeten, een sigaretje gerookt en toen was het zijn tijd. Hij hield tot het allerlaatst de regie in eigen hand: geen kaart, geen uitvaart, geen graf. Zijn as werd verstrooid in de vrije natuur waar hij zo van hield. Dit verhaal is Pieters monument.

7 Maria's overleden zoon.

AFG. VRIJDAG (7-04) BEN IK OM 10.30 VERTROKKEN UIT
HET P.R.C. . OM 10.00 UUR KWAM IK AAN IN DE MARKE
HALF NEDERLAND HEB IK GEZIEN VANUIT EEN PARKET BASJE
EEN ONDRAGELIJKE REIS; NIET ~~ZO ZAK~~ VAN WEGE
HET ONCOMVARTABEL ZITTEN EN HET ONTBEREN VAN
VOEDSEL EN VOCHT. MAAR VAN WEGE HET MISSEN VAN
VELDEN EN BOSSEN, TERWIJL JE ER MAAR METERS VAN
VERWIJDERD BENT, EN IK WEEET DAT HET „OP Z'N BEST“,
NOG YAAAAAHHAAAREN DAURT VOORDAT IK WEER DOOR
VELD EN BOS KAN STRUINEN.

DRUGS MAAKT MIJ BOOSAARDIG;
HET STAURT MIJ DE STRAAT OP 'NACHTS OM MENSEN HEER TE
STEKEN EN HET ZORGD ERVOOR DAT IK EENZAAM, ONGELUKKIG
EN EXTREEM WORD.

EN DRUGS HEEFT MIJ UITEINDELIJK MIJN VRIJHEID ONTNOMEN.
OOK WIL IK ER VOOR DE VOLLE 100% AAN WERKEN DAT IK NOOIT
WEER ZO'N GRUWELACTIE UITVOER ALS IK DEED OP 22-01-2000
DAAR BEN IK HIER AL REE BEZIG, IK WIL ZELF NIET ZO ZIJN;
EN HEB OOK TOT OP DE BODAM VAN MIJN ZIEL, EEN HEREL AAN
DE ONVERMIJDELIJKE VRIJHEIDS BEROVING DIE DAT MET ZICH
MEE KRENGD.

HOE GAAT HET MET JOU? JIJ WEEET SINDS BEGIN'90
NET ZO GOED ALS IK DAT HET GEVEN SOMS HONDS
-GEMEEN KAN ZIJN. MAAR ALLEEN DE MENS DIE IN
DEEPEST SHIT DE EER WEEET TE BEHOUDEN
BEHOORT TOT DE STERKSTEN!

Elke maatschappij kent onaangepaste mensen die moeite hebben hun plek te vinden. Je zou ze ook authentiek kunnen noemen. Het is maar hoe je het bekijkt. Pieter de Haan was zo iemand: junk, zwerver, herder, blauwe maandag boeddhist, kluizenaar, Darwinist, bijna moordenaar. En boven alles een natuurmens in hart en ziel met een grote liefde voor roofvogels, vossen en kraaien. Na zijn detentie werd hij een betrokken natuurbeschermer. Deed in het veld de prachtigste waarnemingen, maar stuitte ook op vervolging en andersoortig onrecht. Vroeg in uiterst krasse bewoording, zonder aanzien des persoons, aandacht voor de misstanden die hij aantrof en ventileerde zijn ongenoegen in een stroom van vlammende protestbrieven.

Dit verhaal gaat over de laatste 22 jaar van zijn leven. Zijn onverschrokkenheid en inzet, die wij met bewondering, maar ook met de nodige zorg gadesloegen.

Maria Quist werkte het grootste deel van haar leven voor natuur(beschermings) organisaties en was samen met Rob Bijlsma jarenlang de drijvende kracht achter de Werkgroep Roofvogels Nederland. Ze debuteerde met Troostvogels (2008) en schrijft columns.